

Situační a výhledová zpráva

CUKROVKA - CUKR

Společná organizace trhů s cukrem v EU vešla v platnost i v ČR

Osevní plocha cukrové řepy poklesla v roce 2004 na cca 71 tis. ha

V roce 2004/2005 bude minimální cena cukrové řepy 1 470 Kč/t

2004
SRPEN

Vydává Ministerstvo zemědělství České republiky

Odbor analýz a speciálních komodit MZe ČR

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Svoboda MZe ČR

Ing. Tomáš Kreutzer MZe ČR
ředitel odboru analýz a speciálních komodit

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů

Český statistický úřad

Českomoravský cukrovarnický spolek (ČMCS)

F. O. Licht – International Sugar and Sweetener Report

Ministerstvo financí České republiky

Ministerstvo zemědělství České republiky

Celní statistika

Státní zemědělský intervenční fond

Výzkumný ústav cukrovarnický Praha, akciová společnost (VUC Praha, a.s.)

Obsah

Úvod	1
Souhrn	2
Opatření na trhu s cukrem	3
Světový obchod s cukrem	17
Pěstování cukrové řepy v ČR a závěrečné zhodnocení cukrovarnické kampaně v roce 2003/04	27
Zahraniční obchod	34

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu cukrovka – cukr 1. října příslušného kalendářního roku a končí 30. září následujícího kalendářního roku. Je používán pro historické srovnání produkce a prodeje cukru v zahraničním obchodu ČR.

Termín **hospodářský rok**, který je používán, začíná v EU od 1. července příslušného roku a končí 30. června následujícího roku. Pro ČR je platný od 1. 7. 2004.

Termín **kvótový rok**, který je používán v NV č. 114/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů, začíná 1. září příslušného kalendářního roku a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Kvótový rok končil již 30. 4. 2004 a v dalším období již nebude používán.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Cukrovka, cukr navazuje na zprávu vydanou v prosinci roku 2003. Použité údaje jsou zpracovány podle dostupných údajů k měsíci dubnu roku 2004, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na zemědělských agenturách MZe ČR, na pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Dále vycházejí jako přílohy periodik Agrospoj a v informační síti Agronet. Souhrn situační a výhledové zprávy je také k dispozici na síti Internet, na adrese: <http://www.mze.cz/statinfo>.

Seznam použitých zkratk

ACP	17 rozvojových zemí, mající smlouvu o obchodu s cukrem s EU
AZS	Aktivní zušlechťovací styk
CEFTA	Dohoda o zóně volného obchodu (některé střeoevropské a balkánské země)
CIF	Cost insurance free (dodací podmínka – pojištění nákladu)
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
FOB	Free on board. Dodací podmínka (volně na palubě lodi)
EK	Evropské společenství
EUR	Euro, společná měnová jednotka EU
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
NČS	Nové členské státy EU
NV	Nařízení vlády
Sb.	Sbírka (u zákonů)
SFRJ	Socialistická federativní republika Jugoslávie
SNS	Společenství nezávislých států (většina států bývalého SSSR)
SOT	Společná organizace trhů s cukrem v EU
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
t/d ř.	Tuny řepy na den (jmenovitý výkon cukrovaru – zpracování řepy)
tel quel	Skutečné množství cukru (nepřepočítané na surový či bílý cukr)
USD	Americký dolar
WTO	World trade organization (Světová obchodní organizace)
ZZÚ	Zámořské země a území

Úvod

Kapitola Opatření na trhu s cukrem je v této SVZ rozdělena na tři podkapitoly, které na sebe navazují podle logiky časové posloupnosti: 1. Zásahy státu platné do 30. 4. 2004. 2. Přechodné období tržního řádu pro cukr od 1. 5. 2004. 3. Společná organizace trhu s cukrem v EU. V první a druhé podkapitole převládají ještě opatření podle české legislativy, třetí podkapitola v plném rozsahu uvádí legislativu ES, která je platná po 1. 7. 2004.

V kapitole Světový obchod s cukrem jsou zveřejněny významné aktuální údaje, výhledy a trendy ve světovém obchodě s cukrem a jeho substituenty. Dále je zpracován cenový vývoj na světovém burzovním trhu s cukrem.

V další kapitole SVZ uvádí zhodnocení počátku pěstování cukrové řepy v roce 2004. Dále je zde popsáno závěrečné zhodnocení řepné kampaně 2003/04 a predikce zahájení řepné kampaně 2004/2005. Je zde uvedena i bilance výroby a spotřeby cukru a struktura prodeje cukru z českých cukrovarů určeného pro tuzemský i zahraniční trh.

V kapitole Zahraniční obchod je popisován aktuální vývoj a výhled obchodu s cukrem a výrobků s obsahem cukru v ČR ve vztahu k zahraničí.

Souhrn

V marketingovém roce 2003/04 byla sklizena cukrovka podle údajů ČSÚ z celkové plochy **77 325 ha** v množství **3 495 tis. t**, (92,3 % skutečnosti roku 2002/03). Výnos cukrové řepy poklesl v roce 2003/2004 na **45,20 t/ha**. Podle údajů SZIF byl však celkový nákup cukrové řepy vyšší, celkem 3 737,9 tis. t. Průměrná nákupní cukernatost řepy byla v důsledku velmi teplého počasí na konci vegetační doby v rekordní výši **18,20 %**. Podle odhadu SZIF bylo v roce 2003/2004 vyrobeno celkem **516,3 tis. t cukru** (meziroční snížení o 41,3 tis. t). Výtěžek cukru z řepy byl podle ČMCS **15,9 % ř.** a výnos bílého cukru v celkové výši **6,88 t/ha**. V roce 2003/2004 bylo vyrobeno celkem **157,5 tis. t** bilanční melasy. Osevní plochu v roce 2004 odhaduje ČSÚ na **71 tis. ha**.

Průměrná cena u zemědělských výrobců dosáhla v roce 2003/04 **949 Kč/t**, což je o 20 Kč/t méně než v roce 2002/03. Minimální cena cukrové řepy v roce 2003/04 byla stanovena na **980 Kč/t**. Pro rok **2004/05** byla stanovena podle NV č. 160/2004 Sb. podstatně zvýšená **minimální cena** ve výši **1 470 Kč/t** tak, aby byla cena již přibližně na úrovni nákupní ceny cukrovky v EU. Podle NV č. 15/2003 Sb. byla stanovena **minimální cena cukru** pro kvótový rok 2003/04 opět na **17 300 Kč/t**. Průměrná cena průmyslových výrobců cukru v roce 2003 meziročně poklesla v průměru o 1 Kč/kg až na hodnotu **16,54 Kč/kg**. Nejnižší cena **13,80 Kč/kg** byla v lednu 2003 v době, kdy nebyla v platnosti minimální cena cukru. Spotřebitelské ceny cukru v roce 2003 v průměrné hodnotě **17,78 Kč/kg** zaznamenaly výrazný meziroční pokles o 2,53 Kč/kg.

Podle odhadu F. O. Licht zaznamenaná světová produkce cukru v roce 2003/04 meziroční mírný pokles o 2,56 mil. t na hodnotu **146,2 mil. t**. Nejvyšší meziroční nárůst produkce cukru byl opět v Brazílii, celkem o 3 mil. t. Světové zásoby cukru se mírně snížily na úroveň **67,2 mil. t**, ale zůstávají stále na velmi vysoké úrovni. Světový obchod s cukrem v roce 2003/04 byl negativně ovlivněn snížením světových cen i poklesem kurzu USD.

Ochranná opatření na dovoz cukru včetně neautomatických dovozních licencí ze SR a na dovoz vybraných substituentů cukru podle NV č. 263/2001 Sb. a NV č. 239/2002 Sb. byly v platnosti pouze do 30. 4. 2004. Koncem dubna skončila i platnost smluvních dovozních kvót ČR. Podle **NV č. 364/2004 Sb.** ze dne 26. 5. 2004 byla harmonizována národní legislativa ČR s legislativou ES týkající se trhu s cukrem. Zároveň byla v nařízení zrušena všechna dosavadní opatření (do 30. 4. 2004) na trhu s cukrem v ČR. V přechodném období po vstupu do EU od 1. května 2004 ČR již využívala celní ochrany EU a vztahovala se na ní ustanovení o obchodu s třetími zeměmi. Ostatní ustanovení v rámci Společné organizace trhů s cukrem v EU (ceny, vývozní náhrady, intervenční nákupy a prodej, finanční dávky apod.) byly platné v nových členských zemích postupně až po 1. 7. 2004, respektive se v ČR vztahují na cukr vyrobený v kampani 2004/2005.

Národní roční kvóta, která je souhrnem individuálních produkčních kvót jednotlivých producentů, byla stanovena pro roky 2003/04 a 2004/05 v celkovém množství **454 862 t**, tedy ve výši, která byla přidělena EK pro ČR. Z tohoto množství SZIF přidělil všem žadatelům individuální produkční kvóty (bez rezervy) v celkové výši **415 000 t**. Rezerva v celkovém množství **39 862 t** byla pro kvótový rok 2003/04 přidělena celkem sedmi subjektům. V roce 2003/2004 byl zkrácen kvótový rok do 30. 4. 2004, přiměřeně bylo sníženo v tomto roce i povinné plnění tuzemského a vývozního podílu kvót producentů na 2/3 z jejich celoročních kvót. V hospodářském roce 2004/2005 (začíná v EU od 1. 7. 2004) již nebude kvóta rozdělena na tuzemský a vývozní podíl, ale na kvótu A v celkové výši **441 215 t** a kvótu B (možnost subvencovaného vývozu) ve výši **13 647 t**.

V marketingovém roce 2003/04 bylo do ČR dovezeno do 30. 4. 2004 celkem **24 411 t** cukru v celkové hodnotě **193,6 mil. Kč**. Z toho bylo pouze 502 t v celním režimu AZS. Vývoz cukru meziročně mírně vzrostl na celkové množství **44 910 t** v hodnotě **322,8 mil. Kč**. Aktivní saldo obchodu s cukrem dosáhlo **20 499 t** ve finanční hodnotě **129,2 mil. Kč**.

Opatření na trhu s cukrem

1. Zásahy státu platné do 30. dubna 2004

Zásahy státu u komodity cukrová řepa – cukr jsou členěny do těchto oddílů:

1.1 Celní opatření

1.2 Daňová politika

1.3 Rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v roce 2003/04 a 2004/05

1.1 Celní opatření

Celní sazebník pro rok 2004 byl vzhledem ke vstupu ČR do EU v platnosti pouze do 30. 4. 2004. Celní sazebník v roce 2004 měl tyto hlavní zásady:

- a) v roce 2004 jsou smluvní celní kvóty v rámci závazků ČR ve WTO uplatňovány pouze ve třetinovém objemu jejich ročního množství od 1. 1. do 30. 4. 2004 s následujícími výjimkami dotýkajícími se sektoru cukrová řepa – cukr:
  - u dovozní kvóty na glukózu (CN 1702 30 a 1702 40) byla zachována celoroční kvóta ve výši **1 421,9 t** s celní sazbou **50 %**,
  - u smluvních kvót ČR, jež byly administrovány čtvrtletně, byl od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2004 uplatněn třetinový objem jejich ročních množství bez dalšího členění,
  - čtvrtletní kvóty administrované v rámci ochranných opatření, které jsou v platnosti od 1. 4. do 30. 4. 2004, byly otevřeny v tomto období ve výši jako pro celé čtvrtletí.
- b) ČR dále otevřela následující smluvní celní kvóty nad rámec závazků ve WTO (uvedená množství platí pro období od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2004):
  - **třtinová melasa** (CN 1703 10) – **800 t** se sníženou celní sazbou **6 %**,
  - **ostatní (řepná) melasa** (CN 1703 90) – **12 000 t** se sníženou celní sazbou **6 %**.
- c) Pro rok 2004 byly celní kvóty pro dovoz do ČR uplatňované v rámci dohod o volném obchodu ČR (preferenční dohody) otevřeny ve výši třetinového objemu jejich ročních množství.

1.1.A Ochranná opatření ČR

Do 30. dubna 2004 bylo v platnosti **NV č. 66/2003 Sb.** ze dne 24. února 2003, kterým se stanoví **ochranné opatření** na dovoz cukru formou čtvrtletních celních dovozních kvót, teritoriálně rozdělených na dovoz z EU, Polska a ostatních zemí. V roce 2004 byly čerpány dvě celní čtvrtletní kvóty, obě v celkovém množství **7 200 t**, ale kvóta na druhé čtvrtletí s platností pouze do 30. dubna 2004.

Po vyčerpání dovozních kvót v daném čtvrtletí se zvyšuje celní sazba o 80 %, avšak **minimální celní sazba je 13,50 Kč/kg** cukru. Ustanovení se nevztahují na SR.

Čtvrtletní dovozní kvóty na cukr v t se smluvní celní sazbou 59,5 %

	2002	2003*	2003**	2003***	2004
Evropská unie	3 900	4 200	300	4 500	4 800
Polská republika	1 625	1 750	125	1 875	2 000
Ostatní	325	350	25	375	400
Čtvrtletí celkem	5 850		6 750	6 750	7 200
Celkem za období	23 400			27 000	14 400 ¹

Pramen: *Sbírka zákonů ČR.*

Poznámka: * do 11. 3. 2003, ** 12. 3. – 31. 3. 2003, *** 30. 4. – 31. 12. 2003, ¹ od 1. 4. do 30. 4. 2004 je kvóta v celkovém množství 7 200 t.

Čtvrtletní dovozní kvóty cukru byly v roce 2004 téměř plně vyčerpány. Do 30. 4. zůstalo v platnosti nařízení vlády č. 263/2001 Sb. ze dne 27. 7. 2001, kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz některých výrobků do ČR. Celní kvóty v rámci smluvních celních sazeb (s výjimkou SR) jsou uvedeny v následující tabulce:

Zvýšení cel. sazeb u izoglukózy a sirupů dovezených nad celní kvótu - NV č. 263/2001 Sb.

CN	Celní kvóta t		Celní kvóta t		Zvýšení cla o %	Minimální clo Kč/kg
	čtvrtletí r. 2003		čtvrtletí r. 2004*			
	SR	Ost. země	SR	Ost. země		
1702 3010, 4010, 6010 a 9030	1 325	330	1 450	365	95	8,0
1702 9099	21		23		163	13,6
2106 9030 a 2106 9059	1 230		1 333		83	7,0

Pramen: Mze

Poznámka: * do 30. dubna 2004 byly v platnosti 2 čtvrtletní kvóty, obě ve stejné výši (podle tabulky).

V roce 2004 byl formou dovozních licencí s množstevním omezením omezen dovoz cukru ze SR v celkovém množství **1 167 t** s platností do 30. 4. 2004.

Do 30. dubna zůstalo rovněž v platnosti **NV č. 239/2002 Sb.** ze dne 29. 5. 2002, kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz kakaového prášku s obsahem cukru nebo jiných sladidel CN 1806 1090. Sazba dovozního cla stanovená celním sazebníkem nebo mezinárodní smlouvou nad stanovenou kvótu se zvyšuje o 113 %, avšak minimální clo je **12,2 Kč/kg**. V roce 2004 byly stanoveny 2 čtvrtletní dovozní kvóty, obě v množství 27 t.

Podle vyhlášky **MF č. 138/2004 Sb.** lze do režimu AZS v podmíněném systému propustit v roce 2004 zboží skupiny 1701 – cukr a dalších vybraných substituentů cukru, na které se vztahují ochranná opatření v sektoru cukru v celkovém množství nepřesahujícím do 30. dubna 2004 **1 690 t**.

1.1.B Koncese u výrobků vztahujících se ke komoditě cukr podle mezinárodních obchodních dohod a dovozní kvóty v rámci WTO.

a) Koncese poskytované ČR při dovozu

ČR poskytuje v roce 2004 smluvní dovozní kvóty (země WTO) se sníženou celní sazbou na výrobky ve vztahu ke komoditě cukr v následujícím členění:

Smluvní dovozní kvóty v roce 2004 (do 30. 4.)

Položka celního sazebníku	Název položky	Množství kvóty t	Smluvní celní sazba v %	Celní sazba v rámci kvóty v %
1702 3051,59,91,99,409 0 1702 3010,4010	Ostatní cukry Izoglukóza	1 421,9	60,0	50,0
1703 10 00	Melasa třtinová	800	21,5	6,0
1703 90 00	Melasa ostatní (řepná)	12 000	21,5	6,0
2105	Zmrzlina, eskymo apod.	692,0	29,0	11,0
2202 10 00	Minerál. vody a sodovky s příd. sladidel (i cukru)	150 315 hl	22,0	11,0

Pramen: Celní sazebník

Od 1. května 2003 nabylo účinnosti **NV č. 117/2003 Sb.**, kterým se stanoví preferenční sazby cla v rámci kvót nebo neomezeně pro dovoz některých zemědělských a potravinářských výrobků pocházejících z EU, stanovené pro období od 1. 7. 2003 do 30. 4. 2004. Většina z těchto koncesí je bilaterální.

Komodity původem ze zemí EU nebo ČR u nichž se uplatňuje preferenční celní sazba

Položka celního sazebníku	Název	Preferenční clo EU	Celní kvóta (t)	
			od 1. 7. 2002 do 30. 6. 2003	od 1. 7. 2003 do 30. 4. 2004
2007 10 10	Homogeniz. přípravky s obsahem cukru vyšším než 13 % hmotn.	bez cla	445,0	500,0
2008 92	Ovocné směsi	4 %	neomezeno	neomezeno
2008	Ovoce, ořechy, jinak upravené (výběr)	bez cla	„	„
2009 69	Hroznová šťáva ostatní	2%	„	„
2009 79 11 2009 79 91	Jablečná šťáva	10%	„	„
2009	Výběr z položek ovoc. šťáv (i vinný mošt)	bez cla	„	„
0811	Ovoce, ořechy zmraž. s příd. cukru (výběr)	bez cla	„	„
1703 10 a 90	Třtinová a řepná melasa	bez cla	„	„

Pramen: NV č. 117/2003 Sb.

b) Koncese udělené ČR při vývozu

Koncese udělené ČR při vývozu výrobků vztahujících se ke komoditě cukr zůstávají téměř nezměněny s výjimkou bilaterálně stanovených preferenčních celních sazeb a kvót se zeměmi EU (viz NV č. 117/2003 Sb.).

1.2 Daňová politika

V oblasti daňové politiky státu došlo především v souvislosti se vstupem do EU k zásadní změně v oblasti DPH. S účinností od 1. května 2004 (s výjimkou několika paragrafů) nabyly účinnosti **zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**. Tento zákon upravuje daň z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby. **Základní sazba** daně byla snížena z 22 % na **19 %** a **snížená sazba** daně zůstala na **5 %**.

Do snížené 5% sazby DPH byly zařazeny mj. následující kapitoly a skupiny položek celního sazebníku **01-04, 07, 08, 10-12, 1302, 15-17, 19-21, 2201, 2202, 2209, 23, 25**. Do těchto položek lze zařadit převážnou většinu potravin včetně nápojů (vyjma některých alkoholických), živá zvířata, semena, rostliny a přísady, popř. krmiva, vodu. Ve snížené sazbě však nejsou zařazeny položky: **0306, 0307, 1213, 1214, 1704, 210111, 210112, 2203 – 2208**.

Ve zvýšené sazbě DPH budou mj. nově zařazeny všechny čokoládové i nečokoládové cukrovinky, pivo, víno a destiláty. Zvýšení DPH se zřejmě promítne i do vyšších cen těchto výrobků na trhu.

1.3.1 Rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v roce 2003/04

SZIF vydal dne 15. května 2003 rozhodnutí o přidělení **individuálních produkčních kvót cukru** všem žadatelům. Tuzemský podíl kvóty byl stanoven opět na 71 % z celkové kvóty, tj. **294 650 t**, vývozní podíl kvóty činí **120 350 t**. Dne 16. 7. 2003 byla rozdělena kvóta z rezervy v celé výši **39 862 t**, čímž byly zvýšeny individuální produkční kvóty sedmi subjektům.

Produkční kvóty cukru v ČR v roce 2003/2004 v t

Cukrovarnická společnost	Kvóta bez rezervy	Rezerva	Kvóta celkem*
Cukrovary TTD, a. s.	150 909,335	17 362	168 271,335
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a. s.	99 222,793	3 250	102 472,79
Moravskoslezské cukrovary, a. s.	83 093,998	3 250	86 343,998
Cukrovar Vrbátky a. s.	17 202,689	3 000	20 202,689
Litovelská cukrovarna, a. s.	15 762,429	5 000	20 762,429
Hanácká potravinářská společnost s. r. o	20 184,488	5 000	25 184,488
NELI, a. s.	10 484,305	3 000	13 484,305
Cukrovar Vrdu, s. r. o.	18 139,963		18 139,963
Celkem	415 000	39 862	454 862
Národní roční kvóta r. 2003/04 a 2004/05	454 862		

Pramen: SZIF

Vzhledem k tomu, že na základě NV č. 160/2004 Sb. byl zkrácen z důvodu vstupu ČR do EU kvótový rok 2003/04 do 30. 4. 2004 (8 měsíců), bylo přiměřeně sníženo na 2/3 z celoroční kvóty i povinné plnění tuzemského a vývozního podílu kvóty producentů k 30. dubnu 2004. Producenti byli tedy povinni do 30. dubna prodat cukr odpovídající 2/3 jejich tuzemského a vývozního podílu kvóty stanovený pro původní rok 2003/2004.

1.3.2 Rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v roce 2004/05

Produkční kvóty cukru pro rok 2004/2005 kontinuálně přecházejí z českého regulačního systému do systému EU. V souvislosti s tím se ruší tuzemské a vývozní podíly kvót a kvóty výrobců budou nově rozděleny na kvóty A a B v poměru 97 % a 3 %. Zásadní rozdíl proti systému kvót v roce 2003/2004 bude v tom, že se již nebude sledovat prodej producentů na tuzemském trhu a vývoz, ale bude zjištěna produkce cukru každého producenta za celou kampaň a z ní bude určen tzv. cukr C, který nesmí být uveden (s několika výjimkami) na vnitřní trh EU. Pokud nenastane krácení kvóty některého producenta z důvodu nesplnění stanovených podmínek v kvótovém roce 2003/2004, budou kvóty rozděleny následovně:

Produkční kvóty cukru v ČR v roce 2004/2005 v t

Cukrovarnická společnost	Kvóta A	Kvóta B	Kvóta celkem*
Cukrovary TTD, a.s.	163 223	5 049	168 272
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	99 398	3 075	102 473
Moravskoslezské cukrovary, a.s.	83 754	2 591	86 345
Cukrovar Vrbátky a.s.	19 597	606	20 203
Litovelská cukrovarna, a.s.	20 139	622	20 761
Hanácká potravinářská společnost s.r. o	24 429	755	25 184
Neli, a.s.	13 079	405	13 484
Cukrovar Vrdy, s.r.o.	17 596	544	18 140
Celkem	441 215	13 647	454 862
Národní roční kvóta r. 2003/04 a 2004/05			454 862

Pramen: SZIF, MZe

2. Přejídné období tržního řádu pro cukr od 1. května 2004

I když se ČR spolu s ostatními nově přistupujícími zeměmi stala členem ES již od 1. května 2004, celá řada ustanovení společné organizace trhů s cukrem v ES (SOT) platila pro nově přistupující země až od příštího hospodářského roku 2004/2005, tedy po 1. červenci 2004.

Bezprostředně po 1. květnu 2004, kdy se ČR stala součástí volného trhu ES, bylo možno využívat celní ochrany a vztahovaly se na ní ustanovení o obchodu s třetími zeměmi. V praxi to znamená, že na dovoz cukru ze třetích zemí do ČR byla již po 1. 5. 2004 vyšší celní ochrana než byla předtím a na vývoz cukru z ČR do třetích zemí již platila celní ochrana stanovená vůči EU. Z rozhodnutí orgánů ES však ostatní ustanovení v rámci SOT (ceny, vývozní náhrady na přímý a nepřímý vývoz, intervenční nákup a prodej, finanční dávky, apod.) byla pro nově přistupující státy vyňata z platnosti až do 30. června 2004. Až v pozdější fázi, po 1. červenci 2004, kdy v ES začíná marketingový rok 2004/2005, se na ČR budou postupně vztahovat i ostatní ustanovení v rámci režimu SOT.

Z hlediska českých předpisů od 1. května 2004 vedle zkrácení kvótového roku na období 8 měsíců, pozbyla platnosti ustanovení o tuzemském a vývozním podílu kvóty, minimální ceně cukru a maximální ceně melasy. Nově byla stanovena minimální cena cukrové řepy pro marketingový rok 2004/2005 v celkové výši 1 470 Kč/t.

Přechodného období se dotýkají anebo mají souvislost s následným fungováním SOT v ČR po 1. červenci roku 2004 tyto předpisy ČR a ES:

- NV č. 160/2004 Sb., ze dne 24. 3. 2004, kterým se mění NV č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2002 až 2004/2005.
- NV č. 364/2004 Sb., ze dne 26. května 2004, o stanovení podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru (tzv. eurařízení).
- Vyhláška č. 212/2004 Sb., ze dne 28. 4. 2004, o stanovení zásob a způsob jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci.
- Nařízení Komise ES č. 1972/2003 ze dne 10. listopadu 2003, o přechodných patřících ve vztahu obchodu se zemědělskými výrobky z důvodu přistoupení nových členů.
- Nařízení Komise ES č. 60/2004 ze dne 15. ledna 2004, kterým se stanoví přechodná opatření v sektoru cukru z důvodu přistoupení nových členů k EU.

V **Nařízení Komise ES č. 1972/2003** ze dne 10. 11. 2003, které řeší obecně přechodné období po přistoupení nových členů do EU, jsou důležité tyto body:

- Výrobky nemají nárok na subvenci pokud neopustí celní území ES do šedesáti dnů od přijetí vývozní deklarace, což je primárním požadavkem pro uvolnění kauce spojené s licencí.
- Je třeba zabránit tomu, aby se na zboží, na něž byly vývozní subvence zaplacené před květnem 2004, čerpala druhá subvence při vývozu do třetích zemí po 30. dubnu.
- Nebyly-li u výrobků určených na vývoz z EU 15 do nového členského státu, pro které byla vývozní deklarace přijata do 30. 4. 2004, splněny k tomuto datu podmínky podle nařízení ES č. 800/1999, příjemce vrátí obdrženou subvenci.
- Povinná inventarizace zásob v nových členských zemích k 1. květnu 2004 nezahrnuje národní bezpečnostní zásoby, které mohly být novými členskými státy vytvořeny.
- Výrobky, pro něž nové členské státy přijmou deklaraci o vývozu do třetích zemí v době od 1. 5. 2004 do 30. 4. 2005, mohou mít nárok na vývozní subvenci nebo náhradu (i výrobní), pokud se prokáže, že na tyto výrobky nebo jejich složky nebyla již vyplacena vývozní subvence nebo výrobní náhrada.

Podle **Nařízení Komise ES č. 60/2004** ze dne 15. ledna 2004, kterým se stanoví přechodná opatření v sektoru cukru z důvodu přistoupení nových členských zemí, mj. platí:

- Pro kvótový rok 2003/04 se celá produkce cukru nových členských států vyrobí v rámci národních režimů a hlavní množství jejich produkce budou realizována do 1. 5. 2004. Ustanovení o cenách, mezioborových dohodách a samofinancování (vývozní a výrobní náhrady, intervence a preferenční dovozy cukru) by neměla být v účinnosti před 1. červencem 2004.
- Existuje riziko, že trhy v sektoru cukru budou narušeny výrobky, které byly do nových členských zemí dovezeny před vstupem ze spekulativních důvodů, proto by měly být zásoby cukru a izoglukózy, které převyšují normální zásoby z minulého období odstraněny z trhu EU na náklady nových členských zemí.
- Určení nadbytečných zásob cukru, izoglukózy a výrobků s vysokým obsahem cukru provede EK na základě vývoje obchodu a trendů výroby a spotřeby v nových členských zemích v období od 1. května 2000 do 30. dubna 2004.
- **Režim podmíněného osvobození od cla:**
  - 1) Výrobky spadající pod CN 1701, 1702 až na několik výjimek, podléhají dovoznímu clu platnému k datu uvolnění do volného oběhu, pokud:
    - a) před 1. květnem 2004 byly ve volném oběhu ve Společenství nebo v novém členském státě a
    - b) 1. května 2004 jsou buď v dočasném uskladnění nebo ve Společenství pod vyjmenovanými celními režimy, nebo se přepравují po splnění vývozních formalit.

- 2) Výrobky v rámci kódů 1701 a 1702 až na několik výjimek podléhají dovoznímu clu, které se k datu uvolnění do volného oběhu vztahuje na ty výrobky, které pocházejí ze třetích zemí, pokud:
  - a) jsou v novém členském státě v režimu zušlechťovacího styku nebo dočasného dovozu,
  - b) jsou uvolněny do volného oběhu 1. května 2004, nebo později.

• **Nadnormativní zásoby**

- 1) Nejpozději do 30. listopadu 2004 Komise pro každý nový členský stát určí množství cukru (i ve výrobcích), izoglukózy a fruktózy, které přesahuje množství považované k 1. květnu 2004 za normální zásoby a které musí být odstraněno z trhu EU.
- 2) Nový členský stát zajistí, aby se z trhu EU do 30. dubna 2005 odstranilo množství cukru rovnající se nadbytečnému množství, a to:
  - a) vývozem ze Společenství bez vývozní náhrady,
  - b) použitím v sektoru paliv,
  - c) denurací bez podpory pro krmiva.

Hlavní držitelé zásob (producenti, zpracovatelé i obchodníci) poskytnou důkaz novému členskému státu, že výrobky určené jako individuální nadbytečné množství byly odstraněny z trhu nejpozději do 30. dubna 2005.

V případě, že není takový důkaz poskytnut, uloží nový členský stát poplatek, který se rovná dotyčnému množství vynásobenému nejvyšším dovozním clem na výrobek platný od 1. 5. 2004 do 30. 4. 2005, zvýšený o 1,21 EUR/100 kg v ekvivalentu bílého cukru nebo sušiny. Tyto příjmy patří do rozpočtu nového členského státu. V případě, že nové členské státy neprokáží do 31. července 2005 Komisi, že bylo nadbytečné množství do 31. května 2005 vyvezeno ze Společenství, bude jim uložena platba ve výši nejvyšších vývozních náhrad.

Na předchozí nařízení EK navazuje **vyhláška MZe č. 212/2004 Sb.**, ze dne 28. 4. 2004, o stanovení zásob a způsob jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci (SZPI):

- Tato vyhláška stanoví rozsah zásob, na které se vztahuje ohlašovací povinnost podnikatelů, jejich vznik a pohyb a vzor příslušného formuláře pro SZPI.
- Rozsah zásob, na které se vztahuje ohlašovací povinnost, je uveden v příloze č. 1 této vyhlášky, kde jsou uvedena minimální množství.
- Množstevní limit pro cukr, cukerné a inulinové sirupy a izoglukózu je 3,5 t. Zpracované výrobky mají stejný limit, ale přepočtený podle procentuálního obsahu cukru, který je uveden v příloze č. 1b.

Podle **NV č. 160/2004 Sb.**, kterým se mění NV č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru mj. platí:

- Pro kvótový rok 2003/2004 se za kvótový rok považuje období od 1. září 2003 do 30. dubna 2004.
- Vývoz cukru podle § 8, odst. 2 za kvótový rok 2003/2004 lze prokázat nejpozději do 15. května 2004.
- Po skončení kvótového roku 2003/2004 se při snížení kvóty použije množství cukru, které odpovídá nejméně dvěma třetinám tuzemského a vývozního podílu kvóty, případně zvýšenému o množství cukru, které producentovi dodala jiná osoba. Snížení kvóty má účinnost od 1. července 2004.
- Minimální cena cukrovky vypěstované v roce 2004 se stanoví ve výši **1 470 Kč/t** čisté hmotnosti při cukernatosti 16 %. Tato cena by měla být platná již ve smlouvách mezi pěstiteli a příslušným cukrovarem pro dodávku cukrové řepy v řepné kampani 2004/05.

Dnem 1. července 2004 nabylo účinnosti NV č. 364/2004 Sb., ze dne 26. května 2004, o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru.

Tento předpis (tzv. eurařízení) upravuje některé podmínky při provádění opatření SOT v odvětví cukru, jejichž úpravu bezprostředně závazné právní předpisy ES členským státům EU příkazují nebo umožňují provést. Výklad jednotlivých paragrafů je již většinou popsán v kapitole o SOT. Jedná se především o tyto paragrafy:

§ 3 – Kvóta	§ 9 – Minimální cena cukrové řepy
§ 4 – Žádost o započtení cukru vyrobeného v rámci smluvního vztahu	§ 10 – Předběžné informace o výrobě cukru
§ 5 – Oznámení o převodu vyrobeného množství cukru nebo jeho části	§ 11 – Konečné informace o výrobě cukru
§ 6 – Oznámení o změně vlastnických nebo uživatelských vztahů	§ 12-13 – Výrobní náhrada a premie
§ 7 – Uzavření cukrovaru	§ 14 – Poskytování informací
§ 8 – Nakládání s nepřiděleným množstvím cukru	§ 16 – Přechodná a závěrečná ustanovení.

Celní opatření v EU (v ČR platné od 1. května 2004)

Celní opatření platná v EU se budou ČR dotýkat pouze nepřímo, protože hranice v ČR nebudou po rozšíření tvořit společnou hranici EU. Z toho vyplývá, že s výjimkou letecké dopravy se na území ČR nebude proclívat zboží.

Výběr z cel vztahujících se k sektoru cukru, uplatňovaná v EU v roce 2004:

1. Surový třtinový i řepný cukr – **33,9 EUR/100 kg**
2. Ostatní cukr (včetně bílého cukru) – **41,9 EUR/100 kg**
3. Izoglukóza (CN 1702 9030) – **50,7 EUR/100 kg sušiny**
4. Melasa třtinová i ostatní (řepná) – **0,35 EUR/100 kg**

V EU se kromě vysoké celní ochrany stanovují rovněž referenční ceny cukru a dodatečné clo. Dodatečné clo lze uložit při dovozech za ceny nižší než jsou spouštěcí ceny (referenční), které Společenství stanovilo a předalo WTO, jestliže objem dovozu dané komodity již překročil tzv. spouštěcí úroveň. Dodatkové clo se stanoví na základě dovozních cen CIF příslušné zásilky (čím je cena nižší než referenční, tím je vyšší dodatkové clo).

Referenční ceny a dodatečné clo (EUR/100 kg) k 11. květnu 2004

Kód CN	Komodita	Referenční cena	Dodatečné clo
1701 1110	Třtinový cukr surový k rafinaci	16,71	7,95
1701 1190	Ostatní třtinový cukr surový	16,71	14,25
1701 1210	Řepný cukr surový k rafinaci	16,71	7,76
1701 1290	Ostatní řepný cukr surový	16,71	13,73
1701 9100	Ostatní cukr s přidavkem aromatických přípravků	19,63	16,67
1701 9910	Bílý cukr	19,63	11,22
1701 9990	Ostatní cukr rafinovaný	19,63	11,22
1702 9099	Cukerný sirup	0,20	0,44

Pramen: EK

3. Společná organizace trhů s cukrem v EU

Po vstupu ČR do EU doznala organizace trhu s cukrem v ČR podstatných změn. Výkonnou organizací trhů s cukrem jsou v jednotlivých zemích EU pověřeny převážně národní intervenční agentury. V ČR je tímto orgánem **SZIF**.

Změny se dotýkají kvótového systému, který byl již ale v jiné podobě v ČR zaveden dříve. Nově budou v ČR podle SOT zavedeny výrobní dávky, vývozní i dovozní licence, vývozní subvence a záruky a výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu. Jednotlivá ustanovení SOT budou prakticky platná až pro cukr vyrobený v nových členských zemích v kampani 2004/05. SOT s cukrem je rozčleněna do následujících oddílů:

3.1 Kvótový systém a výrobní dávky

3.2 Licence

3.3 Vývozní subvence

3.4 Záruky

3.5 Výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu

3.1 Kvótový systém a výrobní dávky

3.1.1 Legislativa

- Nařízení Rady č. 1260/2001 o společné organizaci trhů v odvětví cukru.
- Nařízení Komise č. 314/2002, které stanoví prováděcí pravidla pro systém kvót v odvětví cukru, ve znění nařízení Komise č. 1140/2003.
- Nařízení Komise č. 65/1982, která stanoví prováděcí pravidla k převodu vyrobeného cukru na následující hospodářský rok.
- Nařízení Komise č. 2670/1981, které stanoví prováděcí pravidla pro nakládání s cukrem vyrobeným nad kvóty.
- Nařízení Rady č. 779/1996, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady č. 1785/1981, pokud jde o sdělování v odvětví cukru.
- Nařízení Komise č. 314/2002 ve znění Nařízení Komise č. 1140/2003.

3.1.2 Důležité pojmy

- **Kvóta A, B** – množství cukru stanovené EK, které jsou producenti cukru oprávněni vyrobit. Pouze na toto množství se vztahují cenová, subvenční a intervenční opatření tržního řádu na cukr.
- **Cukr C** – množství cukru vyrobené producentem nad kvótu A a B. Toto množství je třeba vyvézt do třetích zemí bez nároků na vývozní subvenci, nebo je ho možné převést do kvóty A v rámci následujícího hospodářského roku.
- **Dávka z výroby** – záloha i doplatek tvoří dohromady celou dávku z výroby.
- **Předběžná/konečná výroba** – tyto dva údaje nahlásí producenti cukru SZIF. Předběžná výroba je součet měsíčních výrob za první polovinu hospodářského roku, zahrnující cukrovarnickou kampaň. Podle ní se stanoví výpočet zálohy. Součet výroby za celý hospodářský rok je podkladem pro výpočet doplatku.
- **Hospodářský rok** – V EU začíná 1. července a končí 30. června následujícího roku.
- **Kvóty pro ČR stanovené EK** – kvóta A – **441 209 t**, kvóta B – **13 653 t**.

3.1.3 Produkční dávky

Producenti cukru budou kromě měsíčního hlášení o stavu zásob posílat na SZIF hlášení o předběžné a konečné výrobě. Producenti cukru jsou povinni instalovat měřicí zařízení sloužící ke kontrole výroby.

• Struktura produkční dávky

Výše dávek je stanovována pomocí jednotkových částek (v EUR/1 tunu nebo 100 kg vyrobeného cukru), které zveřejňuje dvakrát ročně EK ve svých nařízeních dostupných na internetových stránkách EU. Dále může být stanovován koeficient případné dodatečné dávky. Těmito koeficienty bude SZIF násobit skutečnou výrobu kvóty A a B. Do 1. dubna se stanovuje jednotková částka zálohy a do 15. října totéž u doplatku.

Produkční dávky jsou EK stanoveny do maximální výše:

2 % z intervenční ceny cukru ze stanovené kvóty A + B

a 37,5 % z intervenční ceny ze stanovené kvóty B.

Produkční dávky se odvozují od intervenční ceny bílého cukru, která je v EU stanovena na 631,9 EUR/t. Z těchto finančních dávek připadá 58 % na pěstitele a 42 % na producenty cukru. Pěstitel má garantovanou minimální cenu za cukrovku A a B. Rozdíl mezi základní cenou (vyšší cena) a minimální cenou cukrovky tvoří podíl pěstitele na finančních dávkách z výroby. Povinnost odvádět výrobní dávky prostřednictvím SZIF do rozpočtu EU mají producenti cukru.

Teoretický výpočet produkčních dávek pro ČR (součet dávek pro všechny producenty cukru)

a) 2 % z intervenční ceny (IC), tj. ze 631,9 EUR/t z kvóty A + B

12,638 EUR/t x 454 862 t = **5 748 546 EUR**

b) 37,5 % z IC ze stanovené kvóty B

236,9625 EUR/t x 13 653 t = **3 235 249 EUR**

Celkem za ČR **8 983 795 EUR**. Po přepočtu cca **287 481 500 Kč**.

Záloha dávek z výroby musí být zaplacená SZIF nejpozději do 31. května a doplatek do 15. prosince daného roku. Termíny pro zaplacení dávek ale mohou být výjimečně i kratší.

3.1.4 Převod cukru do následujícího hospodářského roku

Každý producent cukru se může rozhodnout, že převede část své výroby do příštího hospodářského roku. Převod se týká pouze skutečně vyrobeného cukru v rámci kvóty B a cukru C. Převážené množství nesmí přesáhnout 20 % z kvóty A, pokud EK nestanoví výjimku. Převedený cukr se stane součástí kvóty A v příštím roce. Žádost o převod cukru se může podat nejpozději do 1. února na SZIF.

3.1.5 Započtení výroby jinému producentovi

Výrobci mohou vyrábět cukr i pro jiného producenta (objednatele). Oba producenti, objednatel i zpracovatel společně podají žádost o započtení vyrobeného cukru k produkci objednatel na SZIF, který má pravomoc transakci potvrdit.

3.1.6 Cukr vyrobený nad přidělené kvóty A + B, tj. cukr C

Množství cukru vyrobeného nad kvóty A + B nelze prodat na vnitřním trhu EU. Cukr C je nutno buď vyvézt bez subvencí do třetích zemí, nebo převést do kvóty A příštího hospodářského roku. Pro uznání vývozu je vedle příslušných dokladů nutné, aby cukr C opustil celní území EU ve lhůtě 60 dnů od 1. ledna následujícího po hospodářském roce, kdy byl cukr vyroben. Za neuznání vývozu je producentovi stanovena sankce ve výši nejvyššího dovozního poplatku na cukr za dané období plus 1,21 EUR/ 100 kg cukru.

3.2 Licence

Veškerý dovoz a vývoz produktů spadajících do společné organizace trhů s cukrem podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence s výjimkou malých množství. Licenci uděluje příslušný členský stát, na území ČR je to SZIF prostřednictvím platební agentury. Licence je platná pro celé Společenství a její udělení je podmíněno poskytnutím záruky na uskutečnění dovozu nebo vývozu během období platnosti licence. Licence se předkládá celnímu orgánu při proclení. Obchodní výměna v rámci EU se řídí pravidly vnitřního trhu (bez licencí).

3.2.1 Legislativa

- Nařízení Komise č. 1291/2000, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.
- Nařízení Komise č. 800/1999, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.
- Nařízení Komise č. 1464/1995, kterým se stanoví zvláštní prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí v odvětví cukru.
- Nařízení Komise č. 192/2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro vydávání dovozních licencí pro cukr a jeho směsí s kakaem s původem ACP/ZZÚ nebo ES/ZZÚ.
- Nařízení Komise č. 2315/1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro vývozní náhrady pro některé cukry, používané v některých produktech zpracovaných z ovoce a zeleniny.
- Nařízení Komise č. 1290/2003, o trvalém veřejném nabídkovém řízení v souvislosti se stanovením poplatků nebo náhrad za vývoz bílého cukru v hospodářském roce 2003/2004.

Licence v rámci Společné organizace trhů s cukrem:

Celní nomenklatura	Popis zboží
1701	Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pevném stavu
1212 91, 1212 92 00	Cukrová řepa, cukrová třtina
1703	Melasy získané extrakcí nebo rafinací cukru (řepná i třtinová)
1702 20	Javorový cukr a javorový sirup
1702 6095 a 9099	Ostatní cukry (i tekutý cukr) a cukerné sirupy bez přídavku aromatických přídavků nebo barviv (kromě laktózy, glukózy, maltodextrinu a izoglukózy)
1702 90 60	Umělý med, též smíšený s přírodním medem
1702 90 71	Karamel obsahující nejméně 50 % hmotnostních sacharózy v sušině
1702 3010, 4010, 6010 a 9030	Izoglukóza
1702 6080 a 9080	Inulínové sirupy
2106 9030	Aromatizované nebo barvené izoglukózové sirupy
2106 9059	Aromatizované nebo barvené cukerné sirupy, ne z izoglukózy, laktózy, glukózy a maltodextrinu
2303 20*	Řepné řízky, bagasa a jiné cukrovarnické odpady

Pramen: SZIF, * komodita nepodléhá licenci.

Poznámka: Podrobný seznam jednotlivých položek CN, na které je nutná licence, je zveřejněn na internetových stránkách www.szif.cz.

3.2.2 Dovošní licence

1. Žadatel není povinen žádat o dovošní licenci na vybrané produkty do výše 2 000 kg.
2. Žádost se podává na předepsaném formuláři AGRIM, který je možno zaslat poštou nebo faxem.
3. U položky 1701 nesmí žadatel v jeden den u téhož orgánu podat více než jednu žádost o udělení licence. To neplatí pro preferenční a kandys cukr a pro cukr nad 10 tun.
4. S každou žádostí o licenci je třeba složit záruku.
5. Licence bude vydána neprodleně nebo nejpozději třetí pracovní den po podání žádosti.
6. EK může stanovit koeficient krácení na žádosti a dočasně pozastavit vydávání licencí.
7. Dovošní licence jsou právně převoditelné.
8. Do 60 dnů po vypršení platnosti licence je nutné ji vrátit zpět. V případě, že licence včas nebude vrácena nebo plně vyčerpána, záruka propadne nebo bude částečně zkrácena.

Dovoz s kvótou

Při dovozu surového třtinového cukru nebo směsi obsahující cukr a kakao (CN 1701 a 1806 10 30, nebo 10 90) ze zemí ACP (rozvojové země, které mají preferenční dohodu s EU) je možno zažádat o preferenční kvótu na bezcelní dovoz. Žádost lze podat na minimálně 25 t, nejvýše však roční množství, které je uvedeno v Nařízení Komise č. 192/2002. Na dovoz se skládá záruka ve výši 12 EUR/ 100 kg. Licence má platnost do 31. prosince roku, ve kterém byla udělena.

3.2.3 Vývozní licence

Vývoz cukru do třetích zemí (mimo území ES) je podmíněn vývozní licencí. Žádost o udělení vývozní licence se podává na předepsaném formuláři AGREX, který lze řádně vyplněný zaslat poštou či faxem na SZIF. U položky 1701 nesmí žadatelé v jednom dni podat u jednoho úřadu více než jednu žádost o udělení licence (to neplatí pro cukr C, kandysovaný cukr atd. a pro cukr nad 10 t). Všechna ostatní základní ustanovení dotýkající se vývozních licencí s výjimkou specifiky pro vývoz C cukru a vývoz se subvencí stanovenou předem jsou shodná s ustanoveními pro dovozní licence (body 1, 4, 5, 6, 7 a 8).

Specifika pro vývoz C cukru

- Druh zboží – 1701, 1702 6095 a 9095 (bílý nebo surový cukr a ostatní cukry a cukerné sirupy bez aromatických přídavků).
- Žádosti o licenci se mohou podávat průběžně.
- Množství uvedené v žádosti je libovolné.
- Výše záruky je podstatně nižší (0,3 EUR/100 kg).
- Platnost licence je průběžný měsíc vydání licence + další 3 měsíce.
- Další požadované dokumenty – důkaz o tom, že již byl vyroben cukr v kvótě A + B.

Specifika pro vývoz se subvencí stanovenou předem

Vývozní licence se subvencí stanovenou předem platí i pro výrobek jedné a téže skupiny, který není přiřazen k dvanáctimístnému kódovému číslu uvedenému v poli 16 formuláře o vývozní licenci. Skupiny výrobků vždy tvoří následující položky:

- výrobky položky 1701
- výrobky položky 1702 20, 1702 6095, 1702 9099, 1702 9060, 1702 9071 a 2106 9059
- výrobky položky 1702 6080 a 1702 9080.

Žadatelé mohou své žádosti o licenci stáhnout do 10 pracovních dnů ode dne, kdy se v Úředním věstníku ES zveřejní paušální procentní sazba, pokud je tato sazba nižší než 80 %. SZIF posléze uvolní složenou záruku. Výše subvence může být stanovena i výběrovým řízením vyhlášeným EK.

3.3 Vývozní subvence pro cukr

Vývozní subvence slouží k vyrovnání rozdílů cen zemědělských a potravinářských výrobků mezi vyšší cenovou úrovní na vnitřním trhu Společenství a nižší cenovou úrovní na světovém trhu dané komodity. Příjemcem subvence je vývozce, tj. fyzická nebo právnická osoba mající nárok na subvenci. Vývozní subvence se zásadně neposkytuje pro vývoz cukru (a dalších vybraných komodit), které byly vyprodukovány nad úroveň kvót A + B (tzv. cukr C). Podrobný seznam komodit, na které se vztahují subvence v EU, je zveřejněn na internetových stránkách www.szif.cz.

3.3.1 Legislativa

3.3.2 Základní podmínky pro poskytnutí vývozní subvence

3.3.3 Sazby vývozní subvence

3.3.4 Typy vývozních subvencí a způsob jejich vyplácení

3.3.5 Veřejné nabídkové řízení

3.3.1 Legislativa

- Nařízení Komise č. 1290/2003 – prováděcí pravidla pro nabídkové řízení.
- Nařízení Komise č. 2135/1995 – prováděcí pravidla pro poskytování vývozních subvencí v odvětví cukru.
- Nařízení Komise č. 3846/1987 ve znění č. 2180/2003 – nomenklatura vývozních subvencí.
- Nařízení Komise č. 800/1999 – prováděcí nařízení k poskytování vývozních subvencí.
- Nařízení Komise č. 1291/2000 – prováděcí pravidla k režimu licencí.
- Nařízení Komise č. 565/1980 – o předfinancování vývozních subvencí.
- Nařízení Rady č. 386/1990 – o fyzických kontrolách při vývozu.
- Nařízení Komise č. 2090/2002 – prováděcí nařízení k provádění fyzických kontrol při vývozu.

3.3.2 Základní podmínky pro poskytnutí vývozní subvence

K uplatnění nároku na subvenci je třeba především prokázat, že je žadatel držitelem platné vývozní licence se subvencí stanovenou předem na výrobek, který vyváží. Vyvážené zboží musí být uvedeno v souladu s nomenklaturou na vývozním prohlášení (JCD). Zboží musí být vyvezeno ve stanovené časové lhůtě a ve zdravotně nezávadné a vyhovující kvalitě. Vyvážené zboží musí být dále v celním režimu volného oběhu a nesmí být upravováno v době, kdy bylo v celním řízení.

Subvence se vyplácí držiteli platné vývozní licence. Pro výpočet subvence je určující sazba platná ke dni podání žádosti o vývozní licenci. Vývozní licence není nutná při vývozu malého množství **zboží do 2000 kg**, které je uvedeno v příloze III Nařízení Komise č. 1291/2000. O vývozní subvenci je možno žádat pouze v zemi, kde bylo podáno vývozní prohlášení, a to i v případě, kdy byla vývozní licence vydána v jiné zemi.

Pokud bude žadatel nárokovat vyšší subvenci, než mu za příslušný vývoz náleží, bude mu účtováno penále. Penále činí 50 % z rozdílu mezi tím, co bylo nárokováno a tím, na co byl nárok. Penále se zvýší až na 200 %, jestliže se zjistí, že bylo nárokováno úmyslně. Nebude-li prokázána chyba nebo úmysl u žadatele, může být penále prominuto.

3.3.3 Sazby vývozní subvence

Seznam produktů pro něž je poskytnuta vývozní subvence, a výše této náhrady se stanovuje formou Nařízení Komise alespoň jednou za každé 2 týdny, s možností veřejného nabídkového řízení. Subvence se stanovuje těmito dvěma základními způsoby:

- **Stanovení subvence předem:** sazba subvence je stanovena ke dni podání žádosti o licenci.
- **Stanovení subvence veřejným nabídkovým řízením:** sazba subvence je stanovena Komisí ve veřejném nabídkovém řízení.

3.3.4 Typy vývozních subvencí a způsob jejich vyplácení

Typy vývozních subvencí jsou stanoveny EK. Existují dva základní druhy vývozních subvencí:

- **jednotná** – výše subvence je stejná pro všechna místa určení (třetí země),
- **rozdílená** – výše subvence se liší podle toho, kam se zboží vyváží, včetně tendrů do třetích zemí (sazba se mění pro různé třetí země).

Pro uplatňování těchto dvou různých subvencí existuje rozdílný postup.

Způsob vyplácení vývozní subvence:

- a) zálohová platba,
- b) konečná platba,
- c) předfinancování.

a) Zálohová platba

Jakmile bylo zboží předloženo k celnímu řízení, je možno požádat, aby byla subvence vyplacena před poskytnutím důkazu o vývozu u jednotné subvence, respektive o doručení do země určení, jednání se o rozlišenou vývozní subvenci. Žadatel o zálohovou platbu musí:

- složit záruku ve výši 110 % subvence, kterou nárokuje,
- oznámit SZIF, že si přeje zálohovou platbu – vyplní do vývozního prohlášení JCD.

Poté bude žadateli vyplacena **záloha** ve výši **100 % subvence**. Záruka bude následně uvolněna pokud SZIF obdrží:

- doklad o vývozu z ES – formulář T5, případně JCD u jednotné subvence,
- doklady o dovozu do třetí země a kopie přepravních dokladů u rozlišené vývozní subvence.

Zálohovou platbu je možno nárokovat na libovolné zboží v rámci SZP, na něž se poskytuje vývozní subvence. Pokud žadatel nevyvezl zboží do země s nárokem na vyšší sazbu subvence, musí zaplatit 110 % rozdílu mezi částkou, kterou obdržel a částkou na níž měl nárok.

b) Konečná platba

Žadatel musí vyplnit prohlášení JCD tak, že požádá o konečnou platbu vývozní subvence a prohlášení doručí na SZIF. Subvence bude vyplacena pokud SZIF obdrží:

- doklad o vývozu z ES – formulář T5, případně JCD u jednotné subvence,
- doklady o dovozu do třetí země a kopie přepravních dokladů u rozlišené vývozní subvence.

c) Předfinancování

Tento způsob výplaty se používá v případě skladování subvencovaných výrobků v celních skladech a jejich dalšího vývozu z ES. Předfinancování může být buď z důvodu skladování nebo dalšího zpracování pod celním dohledem:

1) předfinancované skladování

Umožňuje obdržet subvenci dříve než bude zboží vyvezeno z ES. Použije se sazba subvence platná ke dni podání žádosti o vývozní licenci (subvence stanovená předem). Pokud není potřeba pro daný případ vývozní licence, bude použita sazba platná v den, kdy se bude zboží nacházet v celním skladu. Žádost o předfinancování se podává na celním prohlášení JCD (platební prohlášení).

2) předfinancované zpracování (aktivní zušlechťovací styk)

Tento způsob předfinancování se vztahuje na bílý a surový cukr CN 1701, dále na vybrané položky v rámci CN 1702: glukóza a glukózové sirupy, izoglukóza a sirupy z řepy a cukrové třtiny, použité ve výrobcích uvedených v čl. 1 odstavce 2 nařízení ES č. 2201/1996. Tento způsob umožňuje dodat základní výrobky (viz výše) do celního skladu a následně je zpracovat nebo použít k výrobě jiného výrobku. Vývozní subvence se vyplácí buď za zpracovaný výrobek, nebo za základní výrobek před zpracováním. Vyplacení subvence předem je podmíněno:

- žádostí na celní úřad o povolení aktivního zušlechťovacího styku (AZS),
- po umístění v celním skladu složením záruky ve výši 115 % nároku na subvenci,
- žádostí o předfinancování na SZIF.

Záruka bude uvolněna, pokud SZIF obdrží:

- vývozní prohlášení JCD při přemístění zboží z režimu AZS do režimu vývozu,
- doklad o vývozu z ES (formulář T5, případně JCD),
- doklady o dovozu do třetí země a kopie přepravních dokladů u rozlišené subvence.

Při nedodržení stanovených lhůt dotýkajících se doby skladování v celních skladech, doručení potřebných dokladů, doručení na místo určení nebo vývozních lhůt z ES jsou stanoveny sankce, které snižují výplatu subvencí. Výše sankcí je stanovena v NK č. 800/1999.

3.3.5 Veřejné nabídkové řízení na bílý cukr

Pokud se chce žadatel přihlásit do nabídkového řízení, musí zaslat poštou nebo faxem písemnou nabídku s uvedením požadované výše subvence na adresu SZIF. Výběrová řízení jsou vyhlašována EK formou nařízení, která budou uveřejňována na internetových stránkách SZIF. Nabídka musí splňovat tyto podmínky:

- odkaz na konkrétní nabídkové řízení,
- název a adresu účastníka nabídkového řízení,
- množství bílého cukru určeného k vývozu (minimálně 250 t),
- výši požadované vývozní subvence za 100 kg bílého cukru, vyjádřenou v EUR,
- složení nabídkové záruky ve výši **11 EUR/100 kg** cukru podle nabídky.

Tato záruka bude uvolněna v plné výši, jestliže nebude nabídka akceptována EK, nebo pokud bude prokázáno, že byla složena záruka na vývozní licenci stanovené NK č. 1342/2003 (v případě přijetí nabídky). Pokud bude nabídka přijata EK, je nutno podat žádost o vývozní licenci a posléze o poskytnutí vývozní subvence. V případě, že po přijetí nabídky nebude podána žádost o vývozní licenci, bude záruka uvolněna do maximální výše 10 EUR/100 kg.

3.4 Záruky

Většina předpisů ES stanovuje povinnost skládat záruky u obchodních případů. Zárukami je zajištěno splnění předem stanovených podmínek vztahujících se ke konkrétnímu obchodnímu případu, přičemž v případě jejich nesplnění záruka propadne celá nebo částečně ve prospěch SZIF nebo EU.

Nařízení Komise č. 2220/1985, ve znění pozdějších předpisů, upravuje společná prováděcí pravidla k režimu záruk pro zemědělské produkty. Podle předpisů ES jsou záruky vyžadovány v těchto oblastech:

- licence (dovozní i vývozní),
- intervence (nákup i prodej),
- soukromé (veřejné) skladování,
- výrobní/finanční podpory,
- vývozní subvence (i pro zpracované výrobky).

Záruky jsou v nařízeních EK obecně uváděny v EUR. V ČR jsou záruky přijímány v českých korunách. Záruky mohou být poskytovány formou hotovostní nebo bezhotovostní. Bankovní záruka může být poskytnuta jen bankou schválenou SZIF a nebudou jí poskytovány blokové záruky. Existují dva základní druhy záruk:

1. **Jednorázová záruka** – je určena pro zajištění podmínek pro jeden konkrétní obchodní případ. Po splnění podmínek se záruka v plné výši uvolňuje.
2. **Bloková záruka** – je určena pro zajištění více obchodních případů. Po skončení daného obchodního případu je uvolněná částka ze záruky k dispozici pro další obchodní případy.

Celá výše složené záruky je uvolněna v případě zamítnutí žádosti nebo neuzavření smlouvy. Dále je uvolňována ve výši představující přeplatek u hotovostních záruk anebo ve výši nadbytečně zajišťované částky u bankovních záruk. V případě, že žadatel požaduje částečné uvolnění záruky na základě částečně splněných podmínek, musí podat žádost a potřebné důkazy na SZIF.

3.5 Výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu

Zpracovatelé cukru a dalších vybraných surovin si mohou požádat u intervenčních agentur (v ČR je to SZIF) o výrobní náhrady za tyto základní suroviny. Jedná se o podporu nepotravinářského využití cukru v chemickém a farmaceutickém průmyslu. V EU je tato oblast upravena podle těchto nařízení:

- **Nařízení Rady č. 1260/2001** o společné organizaci trhů v sektoru cukru.
- **Nařízení Komise č. 1265/2001** o prováděcích pravidlech k Nařízení Rady č. 1260/2001 ohledně poskytování výrobní náhrady na některé výrobky z cukru používané v chemickém průmyslu.

Důležité pojmy

- **základní produkty** – třtinový nebo řepný cukr, chemicky čistá sacharóza v pevném stavu, izoglukóza a některé sirupy z cukru,
- **meziprodukty** – výrobky uvedené v příloze č. 2 Nařízení Komise č. 1265/2001,
- **zpracované produkty** – jsou všechny uvedené v příloze č. 1 Nařízení Komise č. 1265/2001.

Výrobní náhrada se poskytuje na použití základního produktu (popř. meziproduktu) pro výrobu zpracovaných výrobků. Aktuální výše náhrady v EUR/100 kg bílého cukru je stanovována měsíčně EK. V roce 2003 se výše náhrady pohybovala v rozpětí **39,52 – 46,20 EUR/100 kg**. Na internetových stránkách www.szif.cz jsou v přílohách č. I a II zveřejněny seznamy výrobků a meziproduktů na něž je možno žádat o výrobní náhradu.

Základním předpokladem pro to, aby výrobce mohl požádat o výrobní náhradu, je jeho **registrace u SZIF**. Žádost o registraci výrobce je na internetových stránkách SZIF. Registrace musí být také u výrobců meziproduktů, které se používají při výrobě zpracovaných produktů. Pokud je výrobce již u SZIF zaregistrován, může požádat o tiskopis „**Žádost o osvědčení o výrobní náhradě**“. Při podávání této žádosti výrobce skládá podle Nařízení EK č. 1265/2001 záruku ve výši **3,78 EUR/100 kg cukru**. Pokud bude při výrobě používán meziprodukt, přiloží žadatel k žádosti o osvědčení také doklad potvrzující původ meziproduktu. V osvědčení o výrobní náhradě je vždy uvedeno množství základního produktu pro něž je osvědčení vydáno a platnost osvědčení, které je

vždy 5 měsíců od počátku měsíce následujícího po podání žádosti. Dále je v osvědčení uvedena výše výrobní náhrady platná v době přijetí žádosti.

SZIF musí být průběžně informován o všech očekávaných i uskutečněných dodávkách základního produktu, popř. meziprojektu v hlášeních, která musí být průběžně dodávána na SZIF. Všechny dodané údaje může SZIF dodatečně kontrolovat u výrobce. Pokud je zpracováno méně než 90 % základní suroviny, pro kterou je vydáno osvědčení, zkrátí se alikvótní částkou vrácení záruky i vyplacení výrobní náhrady.

Žadatel může rovněž požádat o platbu výrobní náhrady předem. V tomto případě však musí složit další záruku. Záruka se skládá ve výši 105 % zálohy. Platba předem (záloha) je v maximální výši 80 % z celé výrobní náhrady.

Světový obchod s cukrem

Podle druhého odhadu F. O. Licht zaznamenaná produkce cukru ve světě v roce 2003/04 mírný meziroční pokles o 2,56 mil. t (1,7 %) na celkovou hodnotu **146,2 mil. t** (v hodnotě surového cukru). I přes tento pokles produkce se stále jedná o druhou nejvyšší produkci cukru ve světě a odhaduje se, že světové zásoby cukru se proto sníží jen velmi nepatrně na 46,8 % z celkové spotřeby. Produkce cukru se podle regionů vyvíjela v roce 2003/04 nerovnoměrně. Zatímco v Jižní Americe lze zaznamenat opět vysoký nárůst produkce, meziročně až o cca 3,3 mil. t, tak v zemích EU a obzvláště v Asii produkce významněji poklesne (v Asii až o 4,9 mil. t) na úroveň **48,35 mil. t**. Nejvyšší meziroční nárůst produkce cukru bude v roce 2003/04 opět v Brazílii (cca o 3 mil. t). Zatímco v Brazílii se produkce cukru již deset let prakticky neustále významně zvyšuje (za deset let již téměř o 15 mil. t, tedy více než dvojnásobně), tak např. v EU se daří udržet výši produkce přibližně na stejné úrovni. Produkce cukru meziročně nejvíce vzrostla v Jižní Americe, naopak největší pokles byl zaznamenán v zemích EU (1,8 mil. t), v Číně o 1,2 mil. t a především v Indii o téměř 4 mil. t. Zatímco v Číně, kde se vláda snaží ochránit tuzemský trh, dojde zřejmě pouze k mírnému nárůstu dovozu surového cukru, tak v Indii bude řešením pouze snížení vývozu.

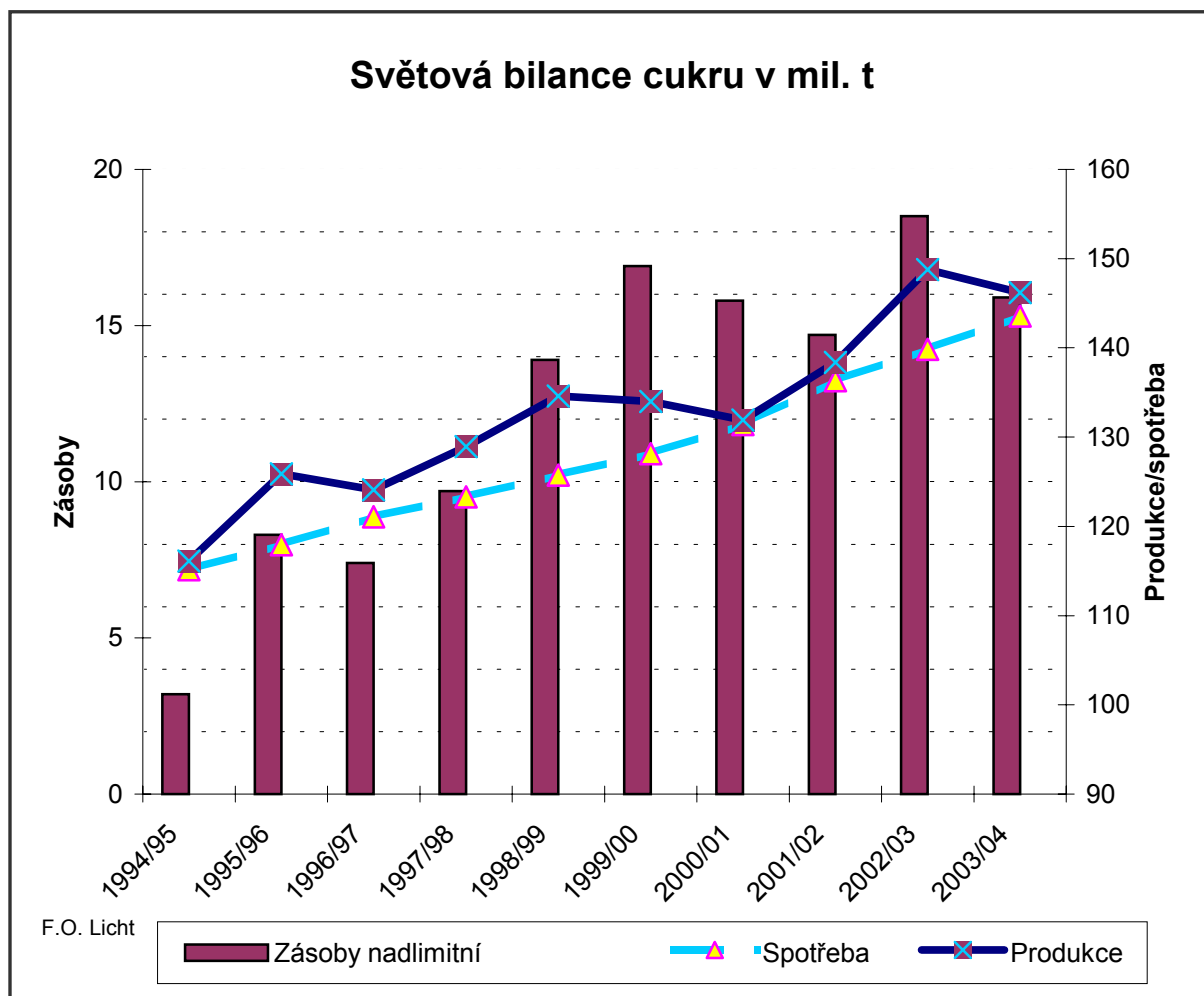
Spotřeba cukru ve světě zaznamenaná v roce 2003/04 opět mírný nárůst o 3,7 mil. t na odhadovanou hodnotu **143,6 mil. t**. Ačkoliv světová spotřeba cukru má stejně jako produkce trend neustálého vzrůstu, tak spotřeba stále zaostává za produkcí. Jednotková spotřeba cukru má ve světě pouze velmi pozvolný nárůst. Největší rezervy ve zvyšování spotřeby cukru na 1 obyvatele jsou v asijských zemích, kde je spotřeba výrazně nižší než v ostatních světových regionech. Výsledkem tohoto trendu je zvyšování zásob cukru, které ke konci roku 2003/04 zřejmě dosáhnou **67,2 mil. t** (46,8 % z celkové spotřeby). Nejvyšší zásoby cukru ve světě jsou v Indii, v celkovém množství 12 mil. t, ale nejvyšší meziroční nárůst zásob v roce 2003/04 je očekáván v Brazílii (celkem o téměř 2,5 mil. t na hodnotu 8 mil. t). Z toho vyplývá, že se nedá očekávat žádný výraznější nárůst světových cen cukru v následujícím období, spíše nastane období stagnace již tak nízkých světových cen. Spotřeba cukru na 1 obyvatele dosahuje velmi rozdílných hodnot podle jednotlivých světových regionů. Zatímco v Jižní Americe a Oceánii se průměrná spotřeba cukru na 1 obyvatele pohybuje v posledních letech nad hranicí 45 kg, tak v Asii a Africe je to pouze 15 – 16 kg, tedy pouze třetina spotřeby ve výše jmenovaných regionech. I když je v Asii patrný trend určitého zvyšování spotřeby, tak je to zvyšování jen velmi pomalé (za posledních 5 let pouze o 2 kg). Obrovské rozdíly ve spotřebě dokládá i to, že světový průměr dosahuje pouze polovinu průměrné spotřeby v Jižní Americe. V Asii se nedá očekávat ani v budoucnosti další výraznější nárůst jednotkové spotřeby cukru, protože zde převažují chudší rozvojové země, které se budou snažit případnou vyšší produkci vyvézt. Spíše se dá předpokládat, že při vyšší produkci cukru v některé zemi, se přechodně mírně zvýší i spotřeba cukru, popřípadě bude růst spotřeby velmi pozvolný. Zajímavou skutečností je, že ve východní Evropě je vyšší jednotková spotřeba cukru než v západní Evropě. V jednotlivých světových regionech jsou také velké rozdíly v poměru mezi vlastní produkcí a spotřebou cukru. Zatímco například v Asii se odhaduje celková spotřeba na úrovni 58,2 mil. t a produkce pouze 48,3 mil. t, tak v Jižní Americe bude v roce 2003/04 produkce cukru na úrovni 35,2 mil. t, ale spotřeba pouze 16,8 mil. t. Tato skutečnost jednoznačně ukazuje na obrovský vývozní potenciál Brazílie.

Světový **dovoz cukru** v roce 2003/04 se odhaduje na **48,1 mil. t**, tedy zhruba na úrovni minulého marketingového roku. V roce 2003/04 by mělo být dovezeno celkem 26,4 mil. t surového a 21,7 mil. t bílého cukru. V roce 2003/04 významně meziročně poklesne o téměř 1 mil. t dovoz surového cukru do Ruska (odhad je 3,7 mil. t). V posledních dvou letech se stává významným dovozcem surového cukru i Ukrajina (nad 1 mil. t). Státy SNS jsou nejvýznamnějším dovozním teritoriem surového cukru ve světě (více než 7 mil. t). V rámci EU je nejvýznamnějším dovozním teritoriem surového cukru jednoznačně Velká Británie (cca 1,5 mil. t). V Asii jsou předními dovozci surového cukru Jižní Korea, Japonsko, Malajsie a Čína. Bílého cukru se nejvíce dováží do Asie a Afriky (celkem 61% podíl na světovém dovozu). V rámci jednotlivých zemí se nejvíce bílého cukru dováží do Indonésie a Alžíru. V roce 2003/04 se očekává nejvyšší meziroční nárůst dovozu bílého cukru do Ruska (z 570 tis. na 980 tis. t). Světový **vývoz cukru** se očekává v roce 2003/04 v celkovém množství **51,1 mil. t**. Z tohoto množství připadá 52% podíl na vývoz bílého cukru a 48 % na surový cukr. Vývoz cukru ve světě by se měl udržet zhruba na úrovni minulého marketingového roku. Největším vývozcem bílého cukru v celkovém množství **7,3 mil. t** bude opět EU, i když meziročně vývoz poklesne o cca 800 tis. t. Z EU se převážně vyváží řepný cukr, třtinový cukr pochází pouze z preferenčních dovozů surového cukru z rozvojových zemí (země ACP), který je potom reexportován. Největším konkurentem EU je Brazílie, která vyveze v roce 2003/04 více než 6 mil. t bílého cukru, čímž se již velmi přibližuje úrovni vývozu v EU. Přitom Brazílie ještě před čtyřmi lety vyvážela pouze 3 mil. t, zatímco EU si vždy držela dominantní pozici ve vývozu bílého cukru. Po rozšíření EU se dá očekávat, že si i nadále udrží svoji dominantní pozici ve světě, protože bílý cukr vyváží i Polsko, ČR a Maďarsko. Levnější brazilský cukr a postupné snižování subvencování vývozu cukru v EU bude mít i nadále restriktivní účinek na vývoz z EU. Skutečná výše vývozu cukru z EU bude také hodně závislá na výsledku vyjednávání ve WTO po stížnosti Brazílie, Austrálie a Thajska na systém subvencování vývozu cukru z EU. Ve vývozu surového cukru má ve světě hegemonní postavení Brazílie, kde se odhaduje v roce 2003/2004 vývoz až **8,7 mil. t**. Dalšími nejvýznamnějšími vývozci jsou Austrálie (3,9 mil. t) a Thajsko s 3 mil. t. Kuba, která již v posledních dvou letech ztrácí pozici předního světového vývozce surového cukru, vyveze podle odhadu pouze 1,6 mil. t (přibližně jako v minulém roce). EU vyváží surový cukr v zanedbatelném množství.

Světová produkce cukru v tis. t (v hodnotě surového cukru)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Svět celkem	128 928	134 611	133 999	131 924	138 364	148 765	146 200
z toho							
EU 15	18 935	17 593	19 194	18 080	16 106	18 173	16 370
Západní Evropa celkem	22 159	21 163	22 301	21 240	18 590	21 244	18 772
Východní Evropa	8 248	7 713	7 172	7 081	7 069	7 355	7 538
Evropa celkem	30 407	28 876	29 473	28 321	25 659	28 599	26 310
Afrika	9 400	9 158	9 381	10 073	9 503	9 891	10 042
Severní a Střední Amerika	20 606	20 727	21 955	21 411	20 938	19 471	20 830
Jižní Amerika	24 456	28 212	25 128	25 042	29 721	31 907	35 184
Asie	37 844	42 491	42 581	42 132	47 208	53 277	48 353
Oceánie	6 215	5 148	5 481	4 944	5 335	5 619	5 482
Výroba řepného cukru	38 456	36 936	37 497	36 493	33 206	37 139	34 520
% z výroby cukru	29,8	27,4	28,0	27,7	24,0	25,0	23,6
Výroba třtinového cukru	90 472	97 675	96 502	95 431	105 158	111 626	111 680
% z výroby cukru	70,2	72,6	72,0	72,3	76,0	75,0	76,4

Pramen: F. O. Licht, r. 2004 č. 9

Světová produkce cukru v tis. t (v hodnotě bílého cukru)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Svět celkem	118 613	123 842	123 279	121 370	127 295	136 864	134 504
z toho							
EU	17 420	16 186	17 658	16 634	14 818	16 719	15 060
Západní Evropa celkem	20 386	19 470	20 517	19 541	17 103	19 545	17 224
Východní Evropa	7 588	7 096	6 598	6 515	6 503	6 767	6 935
Evropa celkem	27 974	26 566	27 115	26 056	23 606	26 312	24 159
Afrika	8 648	8 425	8 631	9 267	8 743	9 100	9 239
Severní a Střední Amerika	18 958	19 069	20 199	19 698	19 263	17 913	19 164
Jižní Amerika	22 500	25 955	23 118	23 039	27 343	29 354	32 369
Asie	34 816	39 092	39 175	38 761	43 431	49 015	46 485
Oceánie	5 718	4 736	5 043	4 548	4 908	5 169	5 043
Výroba řepného cukru	35 379	33 981	34 497	33 574	30 550	34 168	31 758
Výroba třtinového cukru	83 234	89 861	88 782	87 796	96 745	102 696	102 746

Pramen: F. O. Licht..

Poznámka: Koeficient přepočtu surového na bílý cukr – 0,92

Spotřeba cukru v kg na 1 obyvatele podle regionů (v hodnotě surového cukru)

	2003/04	2002/03	2001/02	2000/01	1999/00
Západní Evropa	37,24	37,19	36,93	36,63	37,05
Východní Evropa	40,40	39,54	39,49	40,11	38,29
Afrika	15,75	15,61	15,01	14,82	14,58
Severní a Střední Amerika	37,13	37,07	38,01	37,27	37,43
Jižní Amerika	45,76	45,09	44,83	44,36	44,90
Asie	16,04	15,55	15,09	14,34	14,00
Oceánie	47,61	47,66	49,50	41,75	43,71
Světový průměr	22,71	22,34	22,01	21,47	21,25

Pramen: F. O. Licht č. 9, r. 2004

Světové nadlimitní zásoby/deficit cukru (1 000 t, v hodnotě surového cukru)

	Celkové zásoby	Nadlimitní zásoby	Dovozové země*	Vývozní země*
1995	38 631	2 758	3 020	- 262
1996	46 404	8 301	6 074	2 227
1997	47 301	7 586	4 730	2 856
1998	51 054	9 772	4 914	4 858
1999	57 406	14 036	7 629	6 407
2000	61 937	16 939	10 962	5 977
2001	61 985	15 885	10 001	5 884
2002	61 859	14 650	9 068	5 582
2003	67 847	18 356	10 777	7 579
2004	67 170	15 864	7 991	7 873

Pramen: F. O. Licht č.9, r. 2004,

Poznámka: * země s převážujícím dovozem či vývozem

Jižní a Střední Amerika

Kubánské cukrovarnictví se v současnosti nachází v období velké restrukturalizace, které velmi významně zasáhlo celý sektor. Neúroda cukrové třtiny z konce roku 2002 v důsledku ničivého hurikánu byla pouze jedním z faktorů výrazné restrikce produkce cukru na Kubě. Již v květnu roku 2002 ministerstvo zemědělství vydalo dokument, podle kterého plánuje zásadní a velmi výraznou restrukturalizaci cukrovarnictví na Kubě. Podle tohoto dokumentu se výroba cukru omezí na maxim. 4 mil. t ročně. Z původních 2 mil. ha určených k pěstování cukrové třtiny, bude 1,24 mil (62 %) využito na jiné plodiny, což by ovšem předpokládalo zvýšení výnosů cukrové třtiny na 54 t/ha (nyní cca 34 t/ha). Ze 156 cukrovarů by mělo být uzavřeno 71 závodů a dalších 14 závodů bude rekonstruováno k využití na jinou produkci. V současnosti není v provozu 50 cukrovarů. Z historického pohledu se před 10 lety sklízela cukrová třtina z celkové plochy cca 1 mil. ha a v roce 2003 byla sklizňová plocha již pouze 483 tis. ha. Přitom výrobní náklady na 1 tunu třtiny ve stejném období výrazně vzrostly z 12,86 pesos/t na 27,86 pesos/t v roce 2003/04. Tato opatření se pochopitelně odráží na podstatném snížení vývozu surového cukru, který se odhaduje v roce 2003/04 na 1,6 mil. t (ještě v roce 2001/02 byl export přes 3 mil. t).

V **Brazílii** se očekává v roce 2004/05 podstatně vyšší sklizeň cukrové třtiny, než v minulém období. V brazilské největší pěstební oblasti Střed/Jih dávají v současnosti zpracovatelé přednost zpracování třtiny na cukr před etanolem díky vyšším cenám cukru na tuzemském trhu. Zpracování na cukr dává o cca 33 % vyšší zisk než zpracování na etanol. Dokonce i ceny cukru na vývoz, které jsou o 5 – 12 % nižší než tuzemské ceny, zajišťují vyšší zisk než produkce bioetanolu. V roce 2003/04 se odhaduje celková produkce cukru v rekordním množství **27,37 mil. t** (meziroční nárůst 3 mil. t). Této situaci odpovídá i odhad vyššího vývozu cukru v roce 2003/04, přibližně **6 mil. t bílého a 8,74 mil. t surového cukru**. V roce 2004/05 (květen/duben) se očekává v největší pěstební oblasti Střed/Jih další zvýšení produkce cukru na rekordních 22,4 mil. t cukru tel quel (meziroční navýšení o 9,8 %).

Asie

V **Indii**, která je druhým nejvýznamnějším světovým producentem cukru, se očekává v roce 2003/04 poměrně prudký pokles produkce (meziročně o cca 30 %) až k úrovni cca **17 mil. t** (v roce

2002/03 byla produkce 21,8 mil. t). Tento významný propad produkce má příčinu ve dvou základních faktorech. Především v největší indické pěstební oblasti cukrové třtiny Maharashtra přetrvává dlouhodobé období sucha, takže kromě nižších výnosů se farmáři rozhodují pro pěstování jiné plodiny. Dalším neméně důležitým faktorem je, že stát již částečně liberalizoval tento dříve silně podporovaný a chráněný sektor. Lze říci, že i v budoucnosti budou mít klimatické podmínky větší vliv na výslednou produkci cukru v Indii než dříve. Nicméně i přes značný výpadek produkce cukru, se Indie neobává nedostatečně zásobeného domácího trhu, protože zásoby cukru k počátku marketingového roku dosahovaly 10 mil. t.

Austrálie

Austrálie si udržuje v posledním desetiletí pozici druhého největšího světového exportéra surového cukru za Brazílií. Od roku 1999 však vývoz cukru z Austrálie poklesl. Rozhodujícími faktory byly v tomto období jednak dlouhodobé snížení cen cukru na světovém trhu a velká konkurence levnějšího brazilského cukru. Austrálie usiluje o opětovné zvýšení vývozu cukru, proto se připojila ke stížnosti Brazílie a Thajska ve WTO na cukerní režim EU (především subvencovaný vývoz). Austrálie dále usilovala o zvýšení dovozní kvóty surového cukru do USA (zatím je pouze v celkové výši 86 tis. t). Nicméně v rámci nedávno podepsané dohody o volném obchodu s USA nebyl obchod s cukrem vůbec zastoupen. Zástupci cukrovarnického průmyslu v Austrálii z tohoto důvodu požadují na vládě kompenzaci v celkové výši 600 mil. AUD v průběhu dvou let.

Střední a východní Evropa

Produkce cukru v **Polsku** v roce 2003/04 zaznamená pouze mírný meziroční pokles o 3,6 % na hodnotu **2 114 tis. t**. V roce 2004/05 se očekává další snížení produkce cukru na 1 905 tis. t. Celková produkční kvóta cukru (A + B) byla Polsku v EU stanovena od roku 2004/05 na **1 671 926 t**. Z tohoto množství připadá na kvótu B (možnost subvencovaného vývozu) **91 926 t** (5,5 %). To znamená, že cca 233 tis. t cukru by mělo Polsko v roce 2004/05 vyvézt bez subvencí jako cukr C do třetích zemí, nebo část cukru převést do produkce v roce 2005/06. V tom případě by byl vytvořen tlak na snížení sklizňové plochy v příštích letech. V Polsku se (podobně jako v ČR) zatím udržují stabilní plochy cukrové řepy, které se zde pohybují na úrovni 300 tis. ha.

Cukrovarnická společnost Südzucker, největší zahraniční investor v polském cukrovarnickém průmyslu, chystá v příštích dvou letech provést rozsáhlou reorganizaci cukrovarů v Polsku. Společnost Südzucker má majoritní podíly v 5 závodech na východu země a v 15 cukrovarech tzv. Silesianské cukerní skupiny. Do konce roku 2004 by mělo 15 závodů Silesianské skupiny fúzovat do jedné společnosti pod názvem Silesian Cukr. Do roku 2005 by měla být dokončena i fúze pěti závodů na východu země do společnosti s názvem Cukier Malopolski. V důsledku restrukturalizace dojde i k uzavření tří závodů.

Parlamentní subkomise polského Sejmu podala vládní návrh, podle kterého požadují od EK pro Polsko oddálení účinnosti pravidel o tzv. nadlimitních zásobách cukru v nových členských zemích EU.

V **Rusku** se v roce 2003/04 významně zvýšily sklizňové plochy cukrové řepy meziročně o 117 tis. ha na celkovou úroveň **928 tis. ha**. Produkce cukru se v tomto období zvýší pravděpodobně na úroveň **2 mil. t** (navýšení o 15 %). Především v důsledku vyšší produkce cukru poklesne v roce 2004 dovoz surového cukru mírně pod hranici **3 mil. t** (v roce 2003 byl dovoz 4,1 mil. t). Rusko zavedlo přísná kontrolní opatření na bezcelní dovoz bílého cukru z Běloruska. Podmínkou dovozu bylo, že cukr byl vyroben z domácí řepy. Rusko vyslovilo podezření, že cukr je reexportován a pochází ze surového třtinového cukru, který byl v množství 200 – 250 tis. t dovezen z Ruska do Běloruska. Dovozy rafinovaného třtinového cukru jsou v Rusku totiž zatíženy vysokým clem 340 EUR/t.

Slovensko

V roce 2003/04 byla sklizňová plocha cukrové řepy na Slovensku **31 594 ha** (meziroční zvýšení o 1 100 ha) a zpracováno bylo pouze **1 213 tis. t** cukrovky. Postupně se zvyšuje koncentrace pěstování cukrové řepy (v roce 2003/04 již 67,07 ha/1 pěstitele). Výpadek v produkci cukrové řepy byl z velké části ovlivněn výrazným deficitem srážek ve vegetačním období (150 – 210 mm). Produkce cukru se meziročně snížila o cca 20 tis. t na **164,9 tis. t**.

Cukrovarnická statistika na Slovensku

	m. j.	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Sklizňová plocha	ha	35 123	35 749	30 535	31 616	30 497	31 594
Výnos cukrové řepy	t/ha	39,18	43,60	32,50	43,33	46,85	38,40
Plocha na 1 pěstitel	ha	48,85	49,65	49,25	61,15	64,89	67,07
Zpracovaná řepa	tis. t	1 376	1 559	992	1 370	1 429	1 213
Výnos cukru	t/ha	4,23	5,42	4,22	5,57	6,02	5,22
Cukernatost	%	13,55	15,04	15,61	15,34	15,40	16,54
Produkce cukru	t	148 571	193 951	128 790	176 191	183 692	164 932
Kapacita zpracování	t/d	19 502	20 076	15 598	16 227	15 447	15 096
Kapacita/1 cukrovar	t/d	2 786	2 868	3 120	3 254	3 089	3 020
Počet cukrovarů		7	7	5	5	5	5

Pramen: SCS (Slovenský cukrovarnický spolek)

V roce 2004/05 proběhne poslední kampaň v cukrovaru Trnava, v příštím roce nahradí jeho kapacitu modernizovaný cukrovar v Trenčianské Teplé. Zpracovatelská kapacita slovenských cukrovarů dosahuje pouze asi třetinové úrovně průměru EU. Výhledově se očekává zvýšení průměrné zpracovatelské kapacity cukrovarů na 6 tis. t řepy/den. Současná konkurenční výhoda vzhledem k EU v nižších zpracovatelských nákladech v důsledku nižších cen cukrové řepy a ceně práce se podle představitelů SCS brzy vyčerpá. Pokud by chtělo Slovensko konkurovat vyspělejšími zeměmi EU, mělo by v nejbližších letech zvýšit výnosy cukrové řepy na 50 t/ha a bílého cukru nejméně na 8 t/ha. Produktivita práce by se měla zvýšit o 50 %.

Evropská unie

Produkce řepného cukru (v hodnotě bílého cukru) v zemích EU 15 by podle posledního odhadu měla dosáhnout v roce 2003/04 **16,37 mil. t**, což představuje meziroční pokles o 10 % (1,8 mil. t). Největší meziroční pokles produkce cukru o cca 830 tis. t se očekává ve Francii a v Itálii, kde produkce významně poklesne až o 530 tis. t. Rovněž sklizňové plochy se opět snížily až na úroveň **1 720 tis. ha** (snížení o 120 tis. ha). V roce 2004/05 se očekává další snížení plochy u členů bývalé EU 15 na **1 559 tis. ha**. V roce 2004/05 se odhaduje celková sklizňová plocha včetně nových členů na **2 178 ha**. Celková produkce cukru v zemích EU 25 se odhaduje v roce 2004/05 na **19 459 tis. t**. To je množství srovnatelné již s produkcí cukru Severní a Střední Ameriky, ale přesto stále nižší než současná produkce Brazílie.

Charakteristika pěstování cukrové řepy a výroby cukru v EU

Cukrová řepa se v EU v současnosti pěstuje ve všech členských státech (s výjimkou Lucemburska) na celkové výměře cca 1,8 mil. ha. Tato výměra představuje 1,2 % využívané zemědělské plochy a produkce cukrové řepy činí přibližně 1,6 – 1,8 % zemědělské produkce EU. Více než polovina produkce cukrové řepy pochází z Francie a Německa. Spolu s deseti kandidátskými zeměmi vzroste plocha cukrové řepy asi o 30 % a produkce cukru o 15 %. Cukr se vyrábí pouze v šesti nových kandidátských zemích. Cukrová řepa se v současnosti pěstuje v EU 15 přibližně na 230 000 farmách. Finanční příjmy na jednotku roční zemědělské práce je na těchto hospodářstvích v průměru 1,7 krát vyšší než na všech hospodářstvích obecně. Stávající struktura pěstování cukrovky v EU je taková, že 55 % všech farem pěstujících cukrovou řepu ji pěstuje na méně než 5 ha. Polovina osevních ploch cukrové řepy připadá na 13 % hospodářství o průměrné výměře větší než 120 ha, z nichž je cca 15 ha určeno pro cukrovku. Studie, které hodnotí dopady různých reformních alternativ předpokládají, že pro větší hospodářství bude snazší nahradit pěstování cukrovky jinými plodinami. EK by mohla proto navrhnout, aby se kompenzační platby za snížení cen cukrové řepy poskytovaly jen na prvních 5 či 10 ha. To by však bylo velmi nevýhodné pro české zemědělství, kde je velikost zemědělských podniků podstatně vyšší než v EU 15.

Produkce cukru se v EU 15 dlouhodobě pohybuje mezi 15 – 18 mil. t a v důsledku systému produkčních kvót je stabilní. Cukr se produkuje ve 135 cukrovarch a šesti rafinériích, které jsou ve vlastnictví celkem 30 společností. EU je významným dovozcem surového cukru a vývozcem bílého cukru, ale vývoz cukru převažuje (čistý vývozce). Cukr tvoří celkem 2 – 3,5 % ze zemědělsko-potravinářských vývozu EU. V průběhu devadesátých let se v EU v průměru vyváželo 5,3 mil. t cukru

a dováželo 1,8 mil. t. Aktivní saldo bilance obchodu s cukrem tak v EU činí 15 – 20 % z celkové produkce cukru. Ve světovém měřítku se v poslední době EU podílí 13 % na produkci, 12 % na spotřebě, 15 % na vývozu a 5 % na dovozu. Od roku 1996 Brazílie a Indie postupně zaujaly čelní pozice ve světové produkci cukru, kterou do té doby zaujímal EU.

Produkce a výnos cukru ve vybraných zemích Evropy v letech 2002/03 až 2004/05*

	Výroba (tis. t)			Výnos polarizač. cukru (t/ha)			Sklizňová plocha (tis. ha)		
	2004/05	2003/04	2002/03	2004/05	2003/04	2002/03	2004/05	2003/04	2002/03
Belgie-Lucemb.	988	1 118	1 107	10,98	12,02	11,30	90	93	98
Dánsko	529	535	561	9,45	9,22	9,67	56	58	58
Finsko	162	148	177	5,23	4,93	5,53	31	30	32
Francie	4 143	4 282	5 105	12,01	11,67	12,79	345	367	399
Irsko	225	245	215	7,26	7,66	6,94	31	32	31
Itálie	1 110	978	1 532	6,17	4,57	6,23	180	214	246
Německo	4 246	4 106	4 394	9,65	9,25	9,66	440	444	455
Nizozemsko	1 020	1 167	1 112	10,30	11,33	10,20	99	103	109
Portugalsko	88	85	65	9,78	12,14	7,22	9	7	9
Rakousko	488	420	495	10,84	9,77	11,25	45	43	44
Řecko	260	223	321	7,22	5,72	7,83	36	39	41
Španělsko	1 071	984	1 302	9,74	9,84	11,32	110	108	115
Švédsko	402	452	470	8,38	9,04	8,70	48	50	54
Velká Británie	1 447	1 549	1 554	10,19	11,06	10,50	142	140	148
EU 15	16 179	16 292	18 410	10,38	9,47	10,01	1 559	1 720	1 839
ČR	517	565	596	7,39	7,34	7,45	70	77	80
Slovensko	188	192	200	5,70	6,00	6,67	33	32	30
Maďarsko	434	282	378	6,38	5,88	6,75	685	486	56
Polsko	1 905	2 114	2 193	6,35	6,93	7,24	300	305	303
Ostatní země	236	270	295	8,93	8,85	9,37	45	45	48
Země NČS**	3 280	3 423	3 662	5,30	6,75	7,08	619	507	517
EU 25	19 459	19 715	22 072	8,93	8,85	9,37	2 178	2 227	2 356
Rusko	2 097	2 055	1 739	2,12	2,21	2,14	989	928	811
Ukrajina	1 635	1 580	1 554	2,15	2,37	2,03	760	668	764
Turecko	1 900	1 795	2 345	5,76	5,59	6,29	330	321	373
Třetí země V Evropě celkem	6 571	6 450	6 658	2,81	2,97	3,07	2 339	2 172	2 172
Evropa celkem	26 120	26 165	28 730	5,78	5,95	6,34	4 517	4 399	4 528
Třetí země/EU	0,34	0,33	0,30	0,31	0,35	0,33	1,07	0,98	0,92

Pramen: F. O. Licht č. 11, r. 2004

Poznámka: * rok 2004/05 je odhad,

** ve 4 nových zemích EU se cukrová řepa prakticky nepěstuje. NČS – 10 nových členských států EU.

V orgánech WTO probíhají další kola jednání mezi EU a třemi zeměmi (Brazílie, Austrálie a Thajsko), signatáři stížnosti na cukerní režim EU, zejména na tzv. subvencovaný vývoz cukru. Tyto země jsou vedle EU největšími světovými vývozci cukru a v případě, že by uspěly se svoji stížností, mohly by poměrně významně zvýšit svůj vývoz cukru na úkor EU. EU by mohly při své obhajobě v současnosti významně pomoci tzv. země ACP. Při jednáních v Ženevě jsou totiž také zastoupeni jako zainteresovaná strana, která zde obhajuje své vlastní obchodní zájmy. Jejich mluvčím je ministerský předseda Mauritie, který zastupuje 14 rozvojových zemí, signatářů „Cukerního protokolu“, preferenční dohody mezi EU a těmito zeměmi. Preferenční dovoz cukru z těchto zemí do EU je totiž velmi významný, zahrnuje cca 3,6 % ze světového obchodu s cukrem. Tyto země argumentují v Ženevě tím, že „Cukerní protokol“ je pevnou součástí cukerního režimu EU (COM) a jakákoliv významnější omezení některého z prvků tohoto režimu by destabilizovala cukerní režim jako celek, což by významně poškodilo jejich obchodní zájmy. Dále argumentují země ACP i tím, že např.

Thajsko má velmi podobný cukerní režim jako EU a nemá tudíž morální právo požadovat jakékoliv změny v cukerním režimu EU. Země ACP dále požadují, aby měly právo zúčastnit se i dalšího kola rozhovorů a závěrečné zprávy WTO.

Řepná kampaň 2003 – cukrovarnická skupina Südzucker

	Počet cukrovarů	Produkce cukru (tunv)
Südzucker AG	11	1 436 000
RT Belgium	4	675 000
SLS France	6	1 039 000
AGRANA Austria	3	386 000
Südzucker Group EU celkem	24	3 536 000
Východní Evropa celkem	28	907 000
Südzucker Group celkem	52*	4 443 000

Pramen: F. O. Licht č. 3, rok 2004,

Poznámka: * včetně 2 rafinerií ve Francii

Cukrovarnická skupina Südzucker Group je významnou společností v EU, kde se podílí cca 24 % na celkové produkci cukru v EU. Ve 24 cukrovarůch v EU 15 vyrobila společnost v řepné kampani 2003/04 celkem 3,536 mil. t cukru. Skupina Südzucker Group vlastní i 28 cukrovarů ve střední a východní Evropě, včetně některých cukrovarů v ČR. Cukrovary v tomto regionu však mají mnohonásobně nižší zpracovatelskou kapacitu než v EU. Zatímco v EU bylo na 1 závod v průběhu kampaně vyprodukováno průměrně 147 tis. t cukru, tak ve střední a východní Evropě pouze 32,4 tis. t. Dá se ovšem předpokládat, že nyní po vstupu nových zemí do EU, se bude tento rozdíl postupně snižovat, protože společnost bude patrně provádět řadu opatření ke zvyšování zpracovatelské kapacity závodů v těchto zemích.

V roce 2001 byl otevřen trh EU pro kvótované preferenční dovozy cukru za ceny platné v EU západobalkánským zemím. Podmínkou u tohoto dovozu byl původ zboží v těchto balkánských zemích (cukr musí být vyroben pouze z domácí cukrové řepy). Tato podmínka však nebyla často dodržována. Z balkánských zemí bylo nekontrolovaně vyvezeno bezcelně přes 200 tis. t cukru do EU až do května 2003, kdy EU tyto podezřelé vývozy zastavila. V únoru 2004 prodloužila EK o dalších 6 měsíců zákaz bezcelního dovozu cukru ze Srbska a Černé Hory. EK přijala dále návrh na zjednodušení dokladů postačujících pro vývozce cukru z EU do balkánských zemí, které slouží jako podklad k výplatě vývozních subvencí. EK současně zablokovala výplatu subvencí v roce 2003 po zjištění, že, cukr vyvezený z EU do balkánských zemí byl často reexportován zpět do EU za podstatně vyšší cenu.

EK koncem listopadu 2003 také rozhodla, že již nebudou udělovány subvence na vývoz cukru do zemí, které vstoupí 1. května 2004 do EU. Důvodem tohoto opatření bylo zamezení spekulativního obchodu s cukrem v nových členských zemích po vstupu do EU (zamezení vyplácení vývozních subvencí dvakrát). Komise tak již nebude vyplácet subvence obchodníkům, kteří v rámci čtrnáctidenních tendrů vyváželi cukr do zemí vstupujících do EU. Totéž platí i pro sirupy s obsahem cukru. I přesto však byl do ČR dovážen z EU v roce 2004 cukr v množství odpovídající celé dovozní kvótě určené pro EU (do 30. dubna 2004 celkem cca 9 600 t).

Bilance cukru v EU 15*

Celková nabídka	mil. t	Celková poptávka	mil. t
Produkce řep. cukru (kvóta A + B)	13,75	Celková spotřeba	12,90
Dovoz surového třtinového cukru k rafinaci (preferenč. kvóty)	1,70	Vývoz cukru ve výrobcích	0,80
C cukr (produkce nad kvóty a převod z loňska)	3,75	Reexport (rafinovaný třtinový cukr)	1,60
Dovoz bílého cukru	0,50	Subvencovaný vývoz	1,20
Cukr ve výrobcích	0,55	C cukr (nesubvencovaný vývoz + převod do příštího roku)	3,75
Celkem	20,25	Celkem	20,25

Pramen: EK, *Rozšířením EU se zvýší výroba řepného cukru o cca 3 mil. t a spotřeba o 2,7 mil. t.

Omezení týkající se subvencování vývozu cukru vyplývající z Dohody o zemědělství v rámci WTO a otevření trhu Společenství pro balkánské země s sebou přineslo zvýšenou nabídku cukru a ve svém důsledku nutnost snížení produkčních kvót cukru v EU. V současné době se SOT pro cukr řídí Nařízením ES č. 1260/2001, jehož platnost skončí 30. června 2006.

Kvóty cukru „A“ a „B“ v roce 2003/04 v EU po redukcí (v t, v hodnotě bílého cukru)

	Kvóta „A“	Snížení „A“	Kvóta „B“	Snížení „B“	„A + B“
Dánsko	319 738,0	5 622,0	94 089,2	1 656,3	413 827,2
Německo	2 566 456,9	46 456,4	789 687,7	14 294,5	3 356 144,6
Řecko	286 085,5	2 552,5	28 608,6	255,2	314 694,1
Španělsko	951 614,8	5 476,6	39 650,8	227,7	991 265,6
Francie kontinentální	2 492 424,1	44 063,3	739 191,4	13 068,1	3 231 615,5
Franc. zámoř. departm.	429 884,2	3 987,8	45 946,2	426,3	475 830,4
Irsko	179 543,3	1 601,9	17 954,3	160,2	197 497,6
Itálie	1 293 857,5	17 046,4	243 333,4	3 205,9	1 537 190,9
Nizozemí	673 079,0	11 033,4	177 536,9	2 910,2	850 615,9
Rakousko	309 343,6	4 685,3	72 203,9	1 093,6	381 547,5
Portugalsko kontinent.	62 900,2	480,0	6 290,1	47,9	69 190,3
Azorské autonom. ostrovy	8 968,2	80,0	896,7	8,1	9 864,9
Finsko	131 631,9	1 174,4	13 163,0	117,4	144 794,9
Švédsko	331 823,6	2 960,6	33 181,9	296,1	365 005,5
Belgie/Lucembursko	665 358,3	9 547,2	142 856,2	2 049,9	808 214,5
Velká Británie	1 025 961,6	9 153,8	102 596,1	915,4	1 128 557,7
Celkem	11 728 311	165 912,6	2 547 186,4	40 732,8	14 275 497

Pramen: EK – Nařízení ES č. 1739/2003

Kvóty izoglukózy a inulinových sirupů v roce 2003/04 v EU (v t, v sušině)

	Izoglukóza „A“	Snížení	Izoglukóza „B“	Snížení	Inulinové sirupy*
Německo	28 196,0	447,3	6 640,2	105,3	
Řecko	10 272,0	163,0	2 419,1	38,4	
Španělsko	73 906,7	712,9	7 883,4	76,0	
Francie kontinent.	15 485,0	262,1	4 030,4	68,2	„A“ 19 577,5
Itálie	16 175,5	256,6	3 809,4	60,4	„B“ 4 610,8
Nizozemí	7 249,6	115,0	1 707,4	27,1	„A“ 64 629,9
Portugalsko	7 901,6	125,4	1 860,8	29,5	„B“ 15 221,6
Finsko	10 692,7	99,3	1 069,8	9,9	
Belgie/Lucembursko	55 182,8	967,8	15 174,9	266,1	„A“ 171 672,9
Velká Británie	21 138,5	363,5	5 638,3	97,0	„B“ 40 428,9
Celkem	246 200,4	3 512,9	50 233,7	777,9	„A“ 255 880,3 „B“ 60 261,3

Pramen: EK – Nařízení ES č. 1739/2003,

Poznámka: * Snížení A + B – 3 731,8 + 871,6 t sušiny.

Celkové snížení cukru, izoglukózy a sirupů je 215 513 t (v hodnotě bílého cukru).

EK ve svém Nařízení ES č. 1739/2003 z 30. září 2003 rozhodla o celkovém snížení kvót „A“ a „B“ pro marketingový rok 2003/04 u cukru, izoglukózy a inulinových sirupů o celkové množství **215 513 t** (v hodnotě bílého cukru). Produkční kvóty pro přistupujících 10 nových zemí již byly pro rok 2004/05 stanoveny. Největší rozdíly mezi stanovenými kvótami pro nové členské země a zeměmi bývalé EU 15 jsou v markantně nižším podílu stanovené B kvóty pro přistupující země. Zatímco země s vyspělým cukrovarnictvím (ČR, Polsko a Maďarsko) mají nízký podíl stanovené B kvóty oproti celkové kvótě (pouze 3 %, 5,4 % a 0,3 %), tak nejvyspělejší země EU Německo a Francie mají podíl B kvóty nad 23 %. Ve svém důsledku to znamená, že nové členské země budou muset větší podíl své případné nadprodukce cukru než země EU 15 (nad úroveň kvóty A + B) vyvážet bez subvencí do třetích zemí. Jedinou výhodou nových členů je, že budou producenti cukru odvádět do unijního rozpočtu relativně nižší produkční dávky než většina zemí bývalé EU 15.

Kvóty „A“ a „B“ cukru a izoglukózy pro rok 2004/05 v nových členských zemích v t*

	Cukr „A“	Cukr „B“	Cukr „A+B“	Izoglukóza „A“	Izoglukóza „B“
ČR	441 209	13 653	454 862	-	-
Lotyšsko	66 400	105	66 505	-	-
Litva	103 010	-	103 010	-	-
Maďarsko	400 454	1 230	401 684	127 627	10 000
Polsko	1 580 000	91 926	1 671 926	24 911	1 870
Slovinsko	48 157	4 816	52 973	-	-
Slovensko	189 760	17 672	207 432	37 522	5 025
Celkem	2 828 990	129 402	2 958 392	190 060	16 895
Celkem EU 25 r. 2004/05 – odhad	14 557 301	2 676 588	17 233 889	436 260,4	67 128,7
Celkem EU 25 r. 2004/05 cukr + izoglukóza + sirupy (v hodnotě bílého cukru)					18 053 420

Pramen: EK,

Poznámka: * Malta, Kypr a Estonsko nemají produkční kvóty. Kandidátské země nemají žádné kvóty na inulinové sirupy.

EU nabídla při jednání ve WTO 13. května 2004 v Paříži ostatním členským zemím snížení všech svých vývozních podpor pro zemědělce. Tyto podpory činí v současnosti cca 3,31 miliardy USD, v podobné výši jsou například i vývozní podpory v USA. Podmínkou této nabídky je však adekvátní snížení podpor u nejbohatších zemí světa (zejména USA, Austrálie a Kanada). EU dále zdůrazňuje, že změny musí být vyvážené a musí se dotýkat všech třech základních pilířů při vyjednávání, tj. přístupu na trh, domácích podpor a vývozní soutěže.

Vývoj cen cukru na světových trzích

Světové ceny bílého cukru podle Londýnské burzy (dodací podmínka FOB Europe) zůstaly i v roce 2003 na nízké úrovni s průměrem **213,75 USD/t** (cca 6 043 Kč/t), což představuje meziroční pokles o 14,51 USD/t. I když se ceny cukru v měsících březen a duben 2004 signifikantně zvýšily, nebude mít toto zvýšení zřejmě trvalejší charakter. Světové ceny bílého cukru začaly výrazně klesat již od roku 1997 (v roce 1996 byla průměrná roční cena bílého cukru 366,79 USD/t). To je o 72 % vyšší průměrná cena než v roce 2003. V krizovém roce světového obchodu s cukrem v roce 1999 potom poklesl průměr světových cen na svoje **minimum 200,57 USD/t**. Světová cena cukru v roce 2003 je jen o málo vyšší než tento roční průměr. I když se světové ceny s různými výkyvy v jednotlivých letech částečně zvýšily, světová cena cukru se již od té doby prakticky nikdy nevzpamatovala. Hlavními příčinami byl prakticky neustálý růst produkce a světových zásob cukru při nižším tempu růstu spotřeby a v neposlední řadě i významný nárůst produkce substituentů cukru, především izoglukózy a glukózových sirupů. Pokud by nedošlo v příštích letech ke snižování produkce cukru, bude tento trend velmi nízkých cen přetrvávat i v dalším období. Nejvyšší zvyšování produkce cukru v posledním desetiletí přitom jednoznačně připadá na Brazílii, jejíž aktuální výše produkce cukru největší měrou

ovlivňuje pohyb světových cen cukru. Na průběh obchodu s cukrem navíc negativně působí i dlouhodobě nízký kurz USD.

Světové ceny surového cukru se v roce 2003 na rozdíl od bílého cukru meziročně zvýšily v průměru o téměř 20 USD/t na průměrnou úroveň **187,92 USD/t**. Přesto i zde zůstávají ceny hluboko pod úrovní předchozích let. ČR již několik let surový cukr nevyrábí, ani s ním neobchoduje.

Cukr bílý, průměrné měsíční ceny v USD/t (London No. 5). Dodací podmínka FOB Europe

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
1996	382,7	394,6	399,9	397,2	392,1	396,8	374,4	370,4	346,9	327,8	310,7	307,5	366,79
1997	305,7	308,1	309,6	312,7	322,0	329,1	332,3	345,2	319,8	299,4	304,4	300,6	315,80
1998	298,0	281,8	269,5	256,3	264,5	260,0	256,9	256,1	221,5	220,5	237,5	241,8	255,39
1999	242,2	231,5	217,1	193,8	201,2	218,8	208,8	199,2	182,5	173,0	170,3	167,8	200,57
2000	169,6	169,0	172,5	190,6	200,3	234,4	250,8	270,8	258,8	259,3	243,0	241,4	221,77
2001	248,4	234,7	226,2	233,3	258,4	279,5	277,2	266,3	235,0	224,5	248,9	254,1	248,94
2002	262,2	237,8	238,6	221,4	227,3	220,1	225,7	227,5	213,5	214,7	224,0	225,9	228,26
2003	234,9	244,3	231,4	223,6	219,1	202,7	217,0	214,9	197,4	184,9	191,4	203,0	213,75
Kč /t	6 966	7 177	6 802	6 519	5 938	5 462	6 084	6 234	5 695	5 059	5 234	5 343	6 043
2004	201,8	210,2	233,5	240,6									221,59
Kč/t*	5 237	5 464	6 282	6 527									5 878

Pramen: F. O. Licht,

Poznámka: * měsíční průměry kurzu devizového trhu

Cukr surový, průměrné měsíční ceny v USD/t (London No. 7). CIF volně ložené na lodi VB

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům
2000	147.	139,6	136,2	154,9	174,3	207,3	235,2	253,1	244,3	260,7	242,8	243,7	203,3
2001	251,	241,0	227,8	216,2	233,7	222,1	216,7	201,7	192,1	172,7	192,9	195,6	213,6
2002	194,	167,2	170,5	174,9	156,8	148,5	163,7	161,4	176,3	188,5	196,0	200,2	168,2
2003	205,	224,2	208,4	201,3	190,7	172,3	185,2	184,8	165,9	166,6	170,2	178,5	187,9
2004	172,	189,6	201,2	200,0									

Pramen: F. O. Licht č. 14, r. 2004

Pěstování cukrové řepy v ČR a závěrečné zhodnocení řepné kampaně v roce 2003/04

Pěstování cukrové řepy v roce 2004

Podle údajů ČSÚ byla osevní plocha cukrové řepy v roce 2004 **71 095 ha**. Z toho připadá 52,5 % osevní plochy na Čechy a 47,5 % na Moravu. Osevní plochy cukrové řepy v ČR tedy zaznamenaly meziroční pokles o 7 tis. ha. Nicméně i snížená plocha by měla být postačující pro výrobu cukru v rámci stanovené národní kvóty cukru pro ČR.

Setí cukrové řepy proběhlo převážně v termínu 25.3. až 10.4. 2004. Na Moravě se setí poněkud opozdilo v důsledku vydatnějších dešťových srážek. Vzházivost cukrové řepy byla většinou velmi dobrá, pohybovala se v rozmezí 70 až 85 %, počty jedinců jsou vysoké, 80 až 95 tisíc na ha. Výsevni vzdálenost byla převážně 18 cm. Ke konci května nebylo zaplevelení řepných porostů výrazné, v důsledku chladného počasí rostly pomaleji řepa i plevel. V tomto období byly ukončeny dva postřiky herbicidy. Chladné počasí pod 10° C však výrazně zpomalilo účinnost herbicidů, zejména u vzházející a jinak poškozené řepy. Výskyt škůdců, především mšic, byl z důvodu značně chladného počasí velmi nízký. Ojedinele se vyskytovali dřepčící a drátovci. Stav porostů byl na jaře hodnocen jako uspokojivý, i když je vývoj cukrové řepy letos opožděn. Ve srovnání s loňským rokem řepa zatím zaostává v růstu, ale počet jedinců je vyhovující. V místech, kde jsou nedostatečně zapojené porosty dochází k novému vzházení plevelů.

Vývoj výnosů a produkce cukrové řepy a sklizňových ploch (tis. ha)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sklizňová plocha	91,1	93,3	103,7	92,3	81,4	59,0	61,3	77,7	77,5	77,3	71,0*
Meziroční index	0,85	1,02	1,11	0,89	0,88	0,72	1,04	1,27	1,00	1,00	0,92
Produkce v tis. t	3 240	3 712	4 316	3 722	3 479	2 691	2 809	3 529	3 832	3 495	-
Meziroční index	0,75	1,14	1,16	0,86	0,93	0,77	1,04	1,26	1,09	0,91	-
Výnos v t/ha	35,57	38,96	41,63	40,32	42,74	45,60	45,83	45,41	49,45	45,20	-
Meziroční index	0,88	1,10	1,07	0,97	1,06	1,06	1,01	0,99	1,09	0,91	-

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * Odhad osevních ploch k 31. 5. 2004.

Vývoj cen u zemědělských výrobců cukrové řepy

Podle NV č. 15/2003 Sb. a NV č. 97/2003 Sb., byla stanovena pro rok 2003/2004 **minimální cena cukrové řepy** při základní cukernatosti 16 % na **980 Kč/t**, tedy ve stejné výši jako v předchozím marketingovém roce. Tato cena však ani zdaleka neodpovídá ceně cukrové řepy, která je stanovena v EU pro dodávku cukrové řepy v rámci kvóty A na **46,72 EUR/t** (cca 1450 – 1470 Kč/t). Vzhledem ke skutečnosti, že od počátku hospodářského roku 2004/2005 již i v ČR platí většina ustanovení SOT s cukrem v EU, bylo třeba stanovit i v ČR minimální cenu cukrové řepy v roce 2004/2005 v celkové výši přibližně na cenové úrovni EU.

9. dubna 2004 nabylo účinnosti NV č. 160/2004 Sb. Podle odstavce 5, § 16 b tohoto nařízení byla stanovena **minimální cena cukrové řepy** vypěstované v roce 2004 ve výši **1 470 Kč/t** čisté hmotnosti při cukernatosti 16 %. Tato výše minimální ceny by měla být již zakotvena ve smlouvách mezi pěstiteli a cukrovarem pro dodávku cukrovky v roce 2004/2005. Pěstitelé dodávající řepu v roce 2004/2005 dosáhnou sice mnohem vyšších tržeb než v předchozích letech, zároveň se však budou muset podílet na finančních dávkách z výroby cukru, které platí cukrovary do rozpočtu EU.

V roce 2003 dosáhla průměrná cena zemědělských výrobců řepy (CZV) **949 Kč/t**, což je o 20 Kč/t méně než v předchozím roce. Cukrová řepa se v roce 2003/2004 částečně nakupovala ještě v lednu 2004, kdy vzrostla průměrná měsíční cena na 960 Kč/t. V roce 2003/2004 byla na rozdíl od předchozího roku v prvních měsících kampaně podstatně nižší průměrná nákupní cena cukrové řepy. Nejvyšší průměrné ceny cukrové řepy **964 Kč/t** bylo dosaženo v říjnu, kdy se nakupuje největší množství řepy v průběhu kampaně.

Ceny u zemědělských výrobců cukrové řepy (Kč/t)

Rok	září	říjen	listopad	prosinec	leden	průměrná cena
1997	818	839	833	864		848
1998	880	818	801	781		795
1999	892	806	751	756		763
2000	1 000	959	961	979		969
2001	963	961	964	969	1 006	963
2002	997	987	977	932	956	969
2003	958	964	947	934	911	949
2004					960	

Pramen: ČSÚ

Zpracovatelský průmysl

Přehled cukrovarů

Cukrovarnická kampaň v kvótovém roce 2004/05 bude v ČR s největší pravděpodobností zahájena pouze v **11 cukrovaroch**. Z toho bude v provozu sedm cukrovarů na Moravě a čtyři cukrovary v Čechách. Počátkem roku 2004 byl uzavřen s výjimkou balírny provoz v cukrovaru Mělník a nově vzniklá cukrovarnická společnost Manolis, a.s. nebude zřejmě zahajovat řepnou kampaň v cukrovaru

Český Brod. SZIF zatím ještě nerozhodl o převodu produkčních kvót cukru A a B ze společnosti NELI, a.s. (Český Brod) a Cukrovaru Vrdy s.r.o. I přesto, že se stále snižuje počet činných cukrovarů v Čechách, tak mají české cukrovary vyšší průměrnou denní zpracovatelskou kapacitu (23 800 t ř/d) než cukrovary na Moravě (20 200 t ř/d).

V ČR je v současné době 7 cukrovarů se 78% podílem na celkové zpracovatelské kapacitě ve vlastnictví západoevropských cukrovarnických společností, které sídlí na území EU. Pět cukrovarů vesměs s nižší zpracovatelskou kapacitou vlastní tuzemské subjekty.

EU vyžaduje důslednou kontrolu produkce cukru (sypká i tekutá media) v jednotlivých cukrovarech, protože celková produkce cukru v daném závodě slouží jako podklad mj. pro výpočet cukru C každého výrobce, který nesmí být prodáván na vnitřním trhu EU. Proto je v NV č. 212/2004 Sb. stanovena povinnost výrobců cukru evidovat množství vyrobeného cukru. MZe ČR pověřilo SZIF, aby vypracovalo návrh příslušných měřidel (sypké i tekuté hmoty), resp. metodiku způsobu vykazování těchto údajů. Současně je SZIF pověřen vykonáváním kontroly nad vykazovanými hodnotami výrobců.

Přehled cukrovarů, které pravděpodobně zahájí cukrovarnickou kampaň 2004/2005

Název skupiny	Cukrovar	Jmenovitý výkon t/d řepy*
1. Skupiny cukrovarů		
	Dobrovice	11 000 člen ČMCS
	České Meziříčí	5 000 -,-
Cukrovary TTD, a. s.		16 000
	Němčice	3 100 -,-
	Hrochův Týnec	5 000 -,-
	Kojetín	3 500 -,-
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a. s.		11 600
	Hrušovany	4 700 -,-
	Opava	3 300 -,-
Moravskoslezské cukrovary, a. s.		8 000
	Vrdy	2 800
Manolis, a. s.		2 800
2. Samostatné cukrovary		
Cukrovar Vrbátky a. s.	Vrbátky	2 000 člen ČMCS
Hanácká potravinářská společnost, a. s.	Prosenice	2 000
Litovelská cukrovarna, a. s.	Litovel	1 800
ČR celkem (t/d)		44 200
ČR průměr jednoho závodu (t/d)		4 018
Cukrovary ČMCS	8 cukrovarů	37 600
Průměr cukrovarů ČMCS (t/d)		4 700

Pramen: ČMCS,

Poznámka: * odhady

Jmenovitý výkon cukrovarů v roce 2004/2005

Průměrný jmenovitý výkon cukrovaru ve zpracování řepy by měl v ČR podle odhadu ČMCS v cukrovarnické kampani 2004/05 dosáhnout cca **4 018 t/d ř.** Tento odhadovaný výkon by představoval poměrně významné meziroční navýšení průměrného jmenovitého výkonu cukrovaru o **541 t/d ř.** Celkem by v ČR měla denní zpracovatelská kapacita dosáhnout hodnoty **44 200 t/d ř.**, což je o **1 000 t d/ř** méně než v předchozí kampani. Z toho vyplývá, že se na jedné straně sice zvyšuje průměrná denní zpracovatelská kapacita, ale v důsledku uzavírání závodů se snižuje celková zpracovatelská kapacita v ČR.

Největší meziroční navýšení denní zpracovatelské kapacity (celkem o **3 600 t/d ř.**) bude provedeno ve společnosti Cukrovary TTD, a.s., kde bude plně nahrazena kapacita uzavřeného závodu Mělník modernizací závodů Dobruvice a České Meziříčí.

Osm cukrovarů sdružených v ČMCS má celkem 85% podíl na celkové zpracovatelské kapacitě v ČR (37 400 t/d ř.) a 83% podíl na národní kvótě cukru ČR. Průměrná denní zpracovatelská kapacita cukrovarů v ČMCS se zvýšila meziročně o 520 t/d ř., ale celkové zpracování cukrovarů zůstalo na úrovni předchozí kampaně. Ostatní cukrovary, které jsou ve vlastnictví tuzemských subjektů mají nižší 15% podíl na celkové zpracovatelské kapacitě v ČR.

Výroba cukru a melasy v ČR v kampani 2003/04

Tato zpráva vychází z údajů VUC (roční kampaňová hlášení cukrovarů) a mohou se lišit od údajů poskytovaných ČSÚ, které jsou zpracovány podle jiné metodiky.

Průběh řepné kampaně 2003/2004 byl poměrně výrazně poznamenán klimatickými podmínkami v průběhu vegetačního období i sklizně cukrové řepy. Teplé a suché počasí, které převládalo v průběhu vegetačního období sice ovlivnilo podstatně vyšší cukernatost řepy, která dosáhla v průměru rekordní hodnoty 18,2 %, ale mělo za následek nižší výnos kořene, ztráty alkalit šťáv při zpracování a vysoký zůstatek cukru v melase. To představuje meziroční nárůst cukernatosti o 2 % a oproti pětiletému průměru 1,68 %. Srážky v průběhu vegetačního období byly velmi nízké, za šest měsíců pouze 271 mm (cca poloviční hodnota roku 2001).

Průměrný denní jmenovitý výkon 13 cukrovarů v roce 2003/2004 byl 3 323 t/d a pohyboval se v rozmezí 1 500 – 8 300 t/d. Skutečně dosažený výkon cukrovarů byl 96,7 % z instalované kapacity (rozmezí 76 – 110 %) a činil **3 212 t/d** řepy. Doba zpracování cukrovky v kampani byla v jednotlivých cukrovarech velmi rozdílná. Nejkratší kampaň 72 dnů byla v závodě Hrušovany nad Jevišovkou a nejdelší 127 dnů v Prosenicích. Průměr byl 90,4 dne, což je třetí nejdelší kampaň za poslední desetiletí.

Celkem bylo zpracováno **3,35 mil. t** cukrové řepy o průměrné cukernatosti **18,2 %**. Výnosy polarizačního cukru se pohybovaly mezi 6,7 až 9,6 t/ha, s průměrem **8,24 t/ha**, což představuje velmi dobrý evropský průměr. Kromě toho bylo v kampani zpracováno 9,5 tis. t cukru jako zános cizího, vlastního a tekutého cukru. V kampani bylo vyrobeno podle odhadu celkem **516,3 tis. t** bílého cukru, z toho z řepy **509,3 tis. t**. Produkční kvóta cukru byla v kampani překročena o cca 54 tis. t. Bylo dosaženo velmi dobré výtěžnosti **15,20 % ř.** a výnosu **6,88 t** bílého cukru z hektaru. V kampani bylo dále vyrobeno **157,5 tis. t** bilanční melasy s vysokým zůstatkem 2,35 % cukru v melase.

Kampaň lze hodnotit vcelku jako úspěšnou. I když technologická jakost cukrové řepy byla částečně negativně ovlivněna suchým a teplým vegetačním obdobím, sklizeň a zpracování probíhalo v důsledku suchého podzimu bez větších potíží. Technologické výsledky jsou v průměru dobré, ale v řadě ukazatelů jsou značné rozdíly mezi jednotlivými cukrovary, což svědčí o rozdílné kvalitě jejich technologické práce.

Základní ukazatele výroby cukru a melasy v ČR

	Rok	1998-2002	1993-2002	2000	2001	2002	2003	Index 2003/93-2002
Sklizňová plocha	tis. ha	71,16	85,10	61,30	77,70	76,90	77,3	0,91
Zpracovaná řepa	tis. t	3 495	3 698	2 890	3 900	4 003	3 350	0,91
Výnos kořene	t/ha	49,10	43,50	47,14	50,19	52,05	43,34	1,04
Cukernatost	%	16,52	16,45	17,66	15,66	16,13	18,20	1,11
Výnos polar. cukru	t/ha	8,11	7,15	8,33	7,86	8,40	7,89	1,15
Výnos bílého cukru	t/ha	6,62	5,67	7,25	6,42	7,13	6,59	1,21
Výtěžnost	%	13,49	13,05	15,38	12,79	13,69	15,20	1,17
Výroba cukru z řepy	tis. t	471,37	482,6	444,6	498,9	548,0	509,3	1,06
Výroba melasy	tis. t	138,0	164,5	117,2	160,7	152,4	157,45	0,96

Pramen: ČMCS (kampaňová hlášení cukrovarů),

Poznámka: 1993 a 1998 – 2002 (průměry 5 a 10 let).

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Počáteční zásoba	82,2	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8
Výroba cukru z řepy	470,2	395,2	434,2	491,2	557,6	516,3
Dovoz celkem	118,7	163,8	159,9	152,8	130,7	88,2
z toho - dovoz cukru	56,1	54,8	55,8	45,9	24,0	24,4
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	62,6	109,0	104,1	106,9	106,7	63,8
Celková nabídka	671,1	732,3	758,8	754,7	784,9	630,1
Domácí spotřeba	411,1	445,7	451,0	436,2	642,7	
Vývoz celkem	86,7	121,9	197,1	221,9	129,4	85,3*
z toho - vývoz cukru	42,1	50,8	110,9	112,3	57,5	44,9
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	44,6	71,1	86,2	109,6	71,9	40,4
Celková poptávka	497,8	567,6	648,1	658,1	772,1	
Konečná zásoba	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8	

Pramen: MZe ČR, Celní statistika a SZIF.

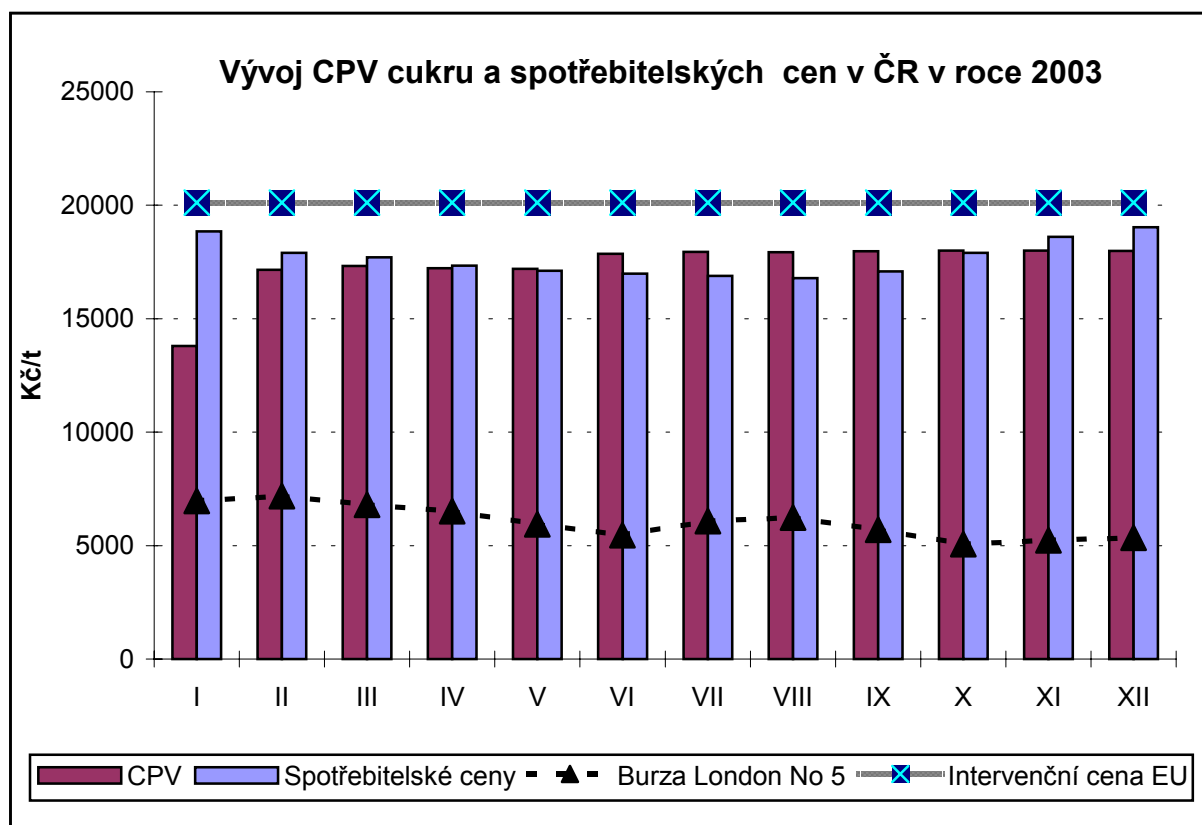
Poznámka: * do 30. 4. 2004.¹ Všechny údaje jsou uvedeny za období kvótového roku, tj. od 1. 9. do 31. 8. následujícího roku s výjimkou roku 2003/2004.

Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR

Cena průmyslových výrobců (CPV) cukru v roce 2003 dosáhla průměrné roční hodnoty **16,54 Kč/kg**, tj. meziroční snížení o 1 Kč/kg cukru (cca 6 %). Do snížení ceny cukru v roce 2003 se promítla především velmi nízká cena **13,80 Kč/kg** v lednu, kdy nebyla v platnosti minimální cena cukru.

Podle NV č. 15/2003 Sb. ze dne 8.1. 2003 byla stanovena **minimální cena cukru** ve stejné výši jako byla před rozhodnutím Ústavního soudu č. 499/2002 Sb., tj. **17 300 Kč/t**. V dalších měsících se již cena cukru přibližně vyrovnala opět stanovené minimální ceně, i když byla v prvních měsících o něco nižší než ve stejném období předchozího roku. V roce 2004 cena cukru na domácím trhu mírně poklesla proti předchozímu období. Po vstupu ČR do EU od 1. května 2004 přestala v ČR podle NV č. 160/2004 Sb. platit minimální cena cukru. Průměrná cena cukru v květnu 2003 výrazně vzrostla až na úroveň **20,08 Kč/kg**. Tato cena se již přibližuje intervenční ceně cukru v EU, která je stanovena pro bílý cukr v celkové výši **63,19 EUR/100 kg** (cca 20,40 Kč/kg). Intervenční cena cukru vyrobeného v ČR bude platit až od hospodářského roku 2004/2005, respektive pro cukr, který byl vyroben z cukrové řepy sklizené v kampani 2004/2005. V mezidobí od 1. května 2004 tedy není v ČR stanovena cenová regulace prodeje cukru na tuzemském trhu. Od podzimních měsíců roku 2004 se dá očekávat z těchto důvodů zvýšení ceny cukru (CPV) na tuzemském trhu nad úroveň 20 Kč/kg.

Spotřebitelské ceny cukru dosáhly v roce 2003 průměrné hodnoty **17,78 Kč/kg**, což představuje významné meziroční snížení o **2,53 Kč/kg** (8,8 %). S výjimkou roku 1997 je to nejnižší průměr spotřebitelských cen v předchozím desetiletí. Na rozdíl od CPV cukru se nízké spotřebitelské ceny v roce 2003 udržovaly podstatně déle, dokonce se do srpna neustále snižovaly. Důvodem bylo pravděpodobně předzásobení velkých obchodních řetězců levným cukrem z přelomu let 2003/2004. Po vyčerpání zásob se ceny cukru začaly od počátku roku 2004 opět zvyšovat. Vzhledem k očekávanému zvyšování CPV cukru, se postupně zvýší i úroveň spotřebitelských cen, které se budou v druhé polovině roku pohybovat zřejmě nad úrovní 20 Kč/kg.

Ceny průmyslových výrobců krystalového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roční cena
1996	15,90	15,98	15,98	16,07	16,01	16,16	16,16	16,07	15,89	14,24	13,69	13,30	15,45
1997	13,13	12,88	12,08	11,50	11,08	10,97	10,82	11,08	11,77	12,53	12,66	12,74	11,94
1998	12,76	12,90	12,90	13,00	13,51	13,59	14,63	14,72	14,72	14,51	14,48	14,47	13,85
1999	14,48	14,48	14,45	14,45	14,50	14,50	15,07	15,14	15,43	15,48	15,96	16,00	15,00
2000	16,01	16,72	16,67	16,67	16,62	16,64	16,60	17,80	18,20	18,17	18,16	18,14	17,20
2001	18,15	18,18	18,17	18,16	18,16	18,12	18,14	18,16	18,16	18,17	18,03	18,04	18,14
2002	18,03	18,07	17,96	17,92	17,90	17,90	17,30	17,27	17,64	18,01	17,90	14,65	17,55
2003	13,80	17,16	17,32	17,22	17,20	17,86	17,94	17,93	17,97	18,00	18,00	17,99	16,54
2004	17,76	17,74	17,74	17,74	20,08								

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny krystalového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roční cena
1996	22,35	22,39	22,36	22,29	22,25	22,23	22,17	22,08	21,87	21,53	20,52	19,53	21,80
1997	19,03	18,57	17,88	16,90	15,65	14,66	14,24	14,28	14,88	15,51	16,24	16,38	16,19
1998	16,63	16,72	16,66	16,66	17,35	18,11	18,59	19,43	19,57	19,65	19,42	19,21	18,18
1999	19,14	19,09	18,97	18,97	18,89	18,81	19,33	19,67	19,66	19,72	20,17	20,38	19,43
2000	20,40	20,45	20,54	20,57	20,56	20,60	20,63	21,00	21,64	22,20	22,29	22,21	21,09
2001	22,02	21,80	21,76	21,65	21,77	21,66	21,62	21,59	21,64	21,61	21,47	21,16	21,65
2002	21,33	21,14	20,64	20,76	20,66	20,25	20,08	20,00	20,01	19,97	19,93	18,95	20,31
2003	18,85	17,90	17,71	17,34	17,12	16,98	16,89	16,79	17,09	18,00	18,00	17,99	17,78
2004	19,32	19,23	19,20	19,12	19,37								

Pramen: ČSÚ

Prodej cukru na tuzemském trhu

Za období 8 měsíců kvótového roku 2003/04, na který byl zkrácen kvótový rok 2003/04 z důvodu přistoupení ČR k EU, bylo prodáno celkem z cukrovarů **327 850 t** cukru (včetně cukru ve výrobcích). Prodej cukru celkem se meziročně významně snížil oproti stejnému období roku 2002/03 o **147 213 t** (31 %).

Největší meziroční pokles v roce 2003/2004 (o 44,4 %) nastal u prodeje cukru na tuzemském trhu, kde bylo prodáno za kvótový rok 2003/04 celkem **200 042 t** v celkové finanční hodnotě **3 466,9 mil. Kč**, což je o **159 580 t** méně než za stejné období roku 2002/2003. Tento značný rozdíl byl především způsoben rekordně vysokým prodejem cukru na tuzemském trhu na přelomu roku 2002/2003 (především v lednu 2003, kdy bylo prodáno 119 924 t), což bylo zásadně ovlivněno dočasným zrušením minimální ceny cukru v tomto období. I přesto bylo prodáno na tuzemském trhu pouze o 15 259 t méně než byl stanoven tuzemský podíl zkrácené kvóty cukru. Průměrná cena cukru uvedeného na trh v ČR (včetně cukru ve výrobcích) činila podle údajů SZIF v roce 2003/2004 **17,33 Kč/kg**.

Prodej cukru z cukrovarů v roce 2002/03 t

Měsíc	Tuzemsko	Přímý vývoz	Nepřímý vývoz	Vývoz celkem	Prodej celkem
Září 2002	35 988	8 554	6 073	14 627	50 614
Říjen	23 056	14 079	7 324	21 403	44 459
Listopad	28 050	10 504	8 976	19 840	47 530
Prosinec	35 312	5 894	8 691	14 585	49 897
Leden 2003	119 924!	1 731	7 185	8 916	128 840
Únor	14 385	7 178	8 693	15 871	30 256
Březen	50 377	1 025	9 362	10 386	60 763
Duben	52 534	2 341	7 833	10 173	62 707
Květen	8 536	3 177	11 765	14 942	23 478
Červen	17 892	2 208	7 476	9 685	27 577
Červenec	18 425	2 484	11 959	14 443	32 869
Srpen	67 669	3 630	9 663	13 293	80 962
Celkem IX - VIII	472 148	62 804	104 999	167 804	639 952
% z roč. kvóty	100,5			79,0	
měsíční průměr	39 346	5 234	8 750	13 984	39 589

Pramen: ČMCS,

Poznámka: * kvótový rok začíná 1. 9. 2002 a končí 31. 8. 2003.

Přímý vývoz – cukr určený k přímému vývozu. Nepřímý vývoz – cukr určený ke zpracování do výrobků, které budou vyvezeny.

Za období 8 měsíců kvótového roku 2003/2004 bylo z českých cukrovarů prodáno celkem **127 808 t** cukru určeného na vývoz v celkové finanční hodnotě **897,7 mil. Kč**, což představuje meziroční nárůst o 12 667 t (11 %). Meziročně se více zvýšil přímý vývoz cukru, než nepřímý vývoz (cukr ve výrobcích). Průměrná cena cukru určeného na vývoz (včetně cukru ve výrobcích) byla v roce 2003/2004 **7,02 Kč/kg** a odpovídá zhruba světové ceně cukru. Nejvyššího prodeje cukru jak na tuzemském trhu, tak i cukru určeného na vývoz bylo dosaženo v posledních dvou měsících kvótového roku. Jedním z motivů bylo snížení zásob cukru u hlavních držitelů zásob před vstupem do EU. Pokud totiž EK zařadí ČR do skupiny nových členských států s nadlimitními zásobami, bude je nutno zlikvidovat podle stanovené metodiky nejpozději do 31. května 2005.

Prodej cukru z cukrovarů v roce 2003/04* v t

Měsíc	Tuzemsko	Přímý vývoz	Nepřímý vývoz	Vývoz celkem	Prodej celkem
Září 2003	6 457	5 265	8 783	14 048	20 505
Říjen	6 824	6 064	7 906	13 970	20 794
Listopad	15 899	4 533	7 734	12 268	28 167
Prosinec	19 620	4 850	6 027	10 876	30 496
Leden 2004	15 480	5 073	9 056	14 128	29 608
Únor	28 689	10 452	6 454	16 907	45 596
Březen	45 642	13 805	8 476	22 281	67 923
Duben	61 430	10 945	12 386	23 331	84 761
Celkem 2003/04	200 042	60 986	66 822	127 808	327 850
Měsíční průměr	25 005	7 612	8 353	15 976	40 981
Kvóta původní	322 952			131 910	454 862
Kvóta snížená	215 301			87 940	303 241
Rozdíl od skuteč.	- 15 259			+ 43 970	

Pramen: SZIF,

Poznámka: * kvótový rok podle NV č. 160/2004 Sb. od 1. 9. 2003 do 30. 4. 2004. Kvóty jsou v roce 2003/2004 sníženy na 2/3 původních kvót (tuzemský a vývozní podíl kvót).

Zahraniční obchod

Průběh zahraničního obchodu s cukrem a výrobků s obsahem cukru v ČR v marketingovém roce 2003/04 lze charakterizovat těmito hlavními skutečnostmi:

1. Po přijetí NV č. 263/2001 Sb. ze dne 27.7. 2001 se sice podařilo omezit dovoz vybraných substituentů cukru ze skupiny položek 1702 a 2106 v následujících letech, ale následně rapidně vzrostl dovoz některých dalších substituentů z těchto skupin. Jedná se především o dovoz glukózových sirupů CN 1702 3099 (cca 21 tis. t cukru v roce 2003/04), které mají obsah cukru nad 70 %. Navíc v důsledku výrazného poklesu vývozu tekutého a invertního cukru CN 1702 9099 od roku 2002/03 se velmi výrazně zvýšilo negativní saldo obchodní bilance u skupiny 1702. Od počátku července 2003 se sice téměř zastavil dovoz podpoložky ostatní kakaové přípravky (CN 1806 2095), ale od počátku roku 2004 nastal opět zvýšený dovoz, který dosáhl za 4 měsíce roku 2004 celkem 12 155 t. Toto množství mohlo také negativně ovlivnit průběh prodeje cukru na tuzemském trhu.
2. Celkový dovoz cukru v roce 2003/04 do 30. dubna 2004 meziročně za stejné období významně vzrostl o 9 027 t na 24 411 t. Tento nárůst byl vedle nízkých světových cen cukru způsoben mj. liberalizací stanovených dovozních kvót a hlavně skutečností, že od 1. 4. do 30. 4. 2004 byla v důsledku vstupu ČR do EU mimořádně platná dovozní kvóta v množství stanovené pro celé čtvrtletí (7 200 t). Celkový dovoz cukru pak představoval zhruba součet stanovených kvót (21 150 t), které byly prakticky vyčerpány, dovoz ze SR v rámci neautomatických licencí (1 916 t) a dovoz v režimu AZS. Dovoz cukru v režimu AZS v důsledku přijatých ochranných opatření opět poklesl na úroveň 502 t.
3. Vývoz cukru v roce 2003/2004 se meziročně za stejné období 7 měsíců zvýšil o 4 843 t na celkovou hodnotu 44 910 t. Zatímco v posledním čtvrtletí roku 2003 bylo vyvezeno pouze 11 176 t, tak v roce 2004 se do 30.4. vyvezlo 33 734 t. Důvodem zvýšeného vývozu v roce 2004 jsou dvě hlavní skutečnosti. Jednak poměrně významné zvýšení světových cen cukru z počátku roku 2004 a dále nutnost snížení zásob cukru u tzv. držitelů zásob před vstupem do EU. Nadlimitní zásoby cukru budou povinni držitelé těchto zásob buď vyvézt po 1. květnu roku 2004 bez subvencí mimo území EU, nebo použít v sektoru paliv či pro výrobu krmiv.

4. V roce 2003/04 nadále významně klesá jak dovoz tak i vývoz řepné melasy. Zatímco v roce 2001/02 bylo vyvezeno celkem 40 830 t a v roce 2002/03 ještě 22 579 t, tak v roce 2003/04 bylo zatím vyvezeno pouze 5 354 t řepné melasy. Dovoz melasy poklesl dokonce na pouhých 382 t. V minulých marketingových letech využili tuzemští producenti vysokých cen melasy na evropském trhu ke zvýšenému vývozu. Melasa se převážně vyvážela do Rakouska a Francie.

Dovoz a vývoz cukru (1701) a cukru ve výrobcích v t (v hodnotě bílého cukru)

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04**	Celkem
Dovoz 1701*	55 772	53 315	57 639	42 268	27 199	24 411	260 614
Dovoz bez 1701	63 426	111 928	104 082	106 269	106 724	63 787	552 216
Dovoz celkem	119 198	165 243	161 721	148 537	133 923	88 198	812 830
Vývoz 1701	33 907	55 526	117 372	105 689	52 879	44 910	410 283
Vývoz bez 1701	45 555	73 515	85 793	109 265	72 009	40 367	426 504
Vývoz celkem	79 462	129 041	203 165	214 954	124 888	85 277	836 787
Saldo cukr	- 21 865	2 211	59 733	63 421	25 680	20 499	149 669
Saldo výrobků	- 17 871	- 38 413	- 18 284	2 996	- 34 715	- 23 420	- 125 712
Saldo celkem	- 39 736	- 36 202	41 444	66 417	- 9 035	- 2 921	+ 23 957

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * 1701 – skupina položek cukr, ** do 30. 4. 2004

Saldo dovozu a vývozu cukru v mil. Kč

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	Celkem
Dovoz	477,5	604,8	607,6	450,9	227,4	193,6	2 561,8
Vývoz	287,7	491,8	1 166,4	1 018,2	418,7	322,8	3 705,6
Saldo cukr	- 189,9	- 113	+ 558,8	+ 567,3	+ 191,3	+ 129,2	+ 1 143,8

Pramen: Celní statistika

Pasivní saldo zahraničního obchodu ČR s cukrem a výrobky s obsahem cukru v roce 2003/04 (v hodnotě bílého cukru) dosáhlo za období 7 měsíců hodnoty **2 921 t**. Negativní bilance byla i v roce 2002/03 (-9 035 t). Negativní bilance zahraničního obchodu v předchozích dvou marketingových letech je v důsledku výrazně negativní bilance u výrobků s obsahem cukru a dále ve významném snížení pozitivního salda u cukru. I když je saldo u cukru ve finančním vyjádření pozitivní v celkové hodnotě **129,2 mil. Kč**. Saldo u cukru je nejvíce ovlivněno průběhem světových cen cukru, které se promítnou především do výše vývozu cukru. V letech 2000 až 2002, kdy se z ČR vyváželo nejvíce cukru, byly podstatně vyšší světové ceny cukru než v předchozím i následujícím období.

V marketingovém roce 2003/04 bylo do ČR dovezeno 24 411 t cukru v celkové hodnotě **193,6 mil. Kč**, což je o 9 029 t a 63,5 mil. Kč více než ve stejném období roku 2002/03. Z tohoto množství bylo dovezeno celkem **23 909 t** cukru do volného oběhu a 502 t do celního režimu AZS. Dovoz v režimu AZS meziročně poklesl o 1 160 t. V celním režimu pasivního zušlechťovacího styku (PZS) bylo dovezeno celkem 1 051 t cukru. Cukr byl dovážen ve čtvrtletích poměrně rovnoměrně, podle výše stanovených kvót. Průměrná dovozní cena cukru byla v roce 2003/04 velmi nízká, pouze **7 931 Kč/t**. Průměrná dovozní cena cukru do ČR se v posledních pěti marketingových letech neustále snižuje.

V roce 2003/04 bylo z ČR do 30. dubna vyvezeno celkem **44 910 t** cukru v celkové hodnotě **322,8 mil. Kč**. Export cukru se meziročně mírně zvýšil o 4 844 t, ale nedosahuje ani poloviční úrovně vývozu v letech 2000/01 a 2001/02. Zatímco v prvním čtvrtletí roku 2003/04 bylo vyvezeno celkem pouze 11 176 t cukru, tak v průběhu dalších 4 měsíců se z ČR vyvezlo 33 734 t. Tento trend mj. odpovídá i významnějšímu zvýšení světové ceny cukru od března roku 2004. Průměrná vývozní cena cukru v roce 2003/04 byla pouze **7 186 Kč/t**, ale přesto se ještě drží nad úrovní světových cen.

Vývoj dovozu a vývozu cukru v tunách (skupina položek celního sazebníku 1701)

	2001		2002		2003		2004	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Leden	4 788	3 884	4 181	7 648	2 918	1 573	7 555	4 323
Únor	5 929	7 604	3 703	7 323	2 049	3 017	308	9 662
Březen	6 256	5 746	1 638	4 715	1 040	2 958	559	10 916
Duben	6 735	6 867	5 895	5 612	1 728	2 542	7 863	8 832
Květen	3 715	6 055	1 672	3 269	1 970	2 436		
Červen	3 761	7 362	1 972	5 501	1 501	2 155		
Červenec	5 449	21 297	6 999	7 756	2 373	1 421		
Srpen	4 827	22 420	1 220	7 496	1 443	2 854		
Září	4 858	14 587	1 356	8 557	4 528	3 947		
Říjen	7 782	16 915	6 014	13 965	7 321	3 884		
Listopad	3 953	13 262	893	10 529	462	3 482		
Prosinec	1 996	18 207	743	5 483	344	3 810		
Kalend. rok	60 049	144 207	36 285	87 856	27 676	34 078	16 285	33 733
Market. rok	2000/01		2001/02		2002/03		2003/04	
	58 253	118 883	42 366	106 263	27 199	52 879	24 411	44 910

Pramen: Celní statistika

Vývoj ceny cukru z dovozu

	2001		2002		2003		2004	
	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč
I. čtvrtletí	9 822	166,7	11 240	107,0	7 827	47,0	8 146	68,6
II. čtvrtletí	9 855	140,2	10 220	97,5	8 373	43,4	7 222*	56,8
III. čtvrtletí	10 053	149,5	10 060	96,3	8 335	68,7		
IV. čtvrtletí	10 931	150,1	8 823	67,5	8 390	68,2		
Kalend. rok	10 100	606,5	10 100	368,3	8 213	227,3	7 700	125,4
Market. rok	2000/01		2001/02		2002/03		2003/04	
	10 371	604,2	10 642	450,9	8 328	226,6	7 931	193,6

Pramen: Celní statistika,

Poznámka: * do 30.4. 2004

Teritoriální rozdělení obchodu s cukrem v ČR

V roce 2003/04 meziročně vzrostl celkový vývoz cukru z ČR o 4 844 t. Zatímco v roce 2002/2003 bylo největší množství cukru vyvezeno do zemí bývalé SFRJ, tak v roce 2003/2004 bylo nejvíce cukru vyvezeno do zemí CEFTA, celkem **26 810 t** (59,8 % z celkového vývozu). Nejvyšší množství cukru **11 815 t** bylo vyvezeno do **Maďarska** a přibližně stejné množství **11 800 t** se vyvezlo na **Slovensko**. V předchozím desetiletí to představuje jednoznačně nejvyšší vývozy cukru z ČR do těchto zemí.

Významnější vývozy byly v roce 2003/04 zaznamenány ještě do zemí **bývalé SFRJ**, kam bylo vyvezeno celkem **15 631 t**. Meziročně to představuje za srovnatelné období snížení o cca 5 tis. t. V roce 2003/04 se přestalo úplně vyvážet do Srbska a značně poklesl vývoz cukru do Chorvatska. Naopak si stále udržuje vysoké tempo vývoz cukru do **Bosny**, kam bylo vyvezeno celkem **9 542 t**. Do zemí SNS se již v roce 2003/04 nevyvážel cukr vůbec, přitom ještě v roce 2000/01 to bylo naše nejvýznamnější vývozní teritorium. Vývoz cukru do zemí EU **15** dále poklesl až na úroveň pouze **2 420 t**.

Dovoz cukru do ČR v roce 2003/04 meziročně vzrostl o 9 029 t (59 %) na celkovou hodnotu **24 411 t**. Tak jako v předchozích třech marketingových letech i v tomto roce jasně převažuje dovoz cukru ze zemí EU (**15 044 t**), hlavně z **Německa**. Z této země bylo do ČR dovezeno celkem **13 737 t**, což představuje **56,3 %** z celkového dovozu cukru.

Druhým největším dovozcem cukru v celkovém množství **9 191 t** byly opět země **CEFTA**. Největší dovoz cukru pocházel již tradičně z **Polska**, celkem **6 642 t**. Proti předchozím rokům se významně snížil dovoz cukru v celním režimu AZS, přesto je to nejnižší dovoz cukru z této země za posledních šest marketingových let. Ze **Slovenska** bylo dovezeno **2 549 t** cukru a proto je saldo obchodu s cukrem s touto zemí v roce 2003/04 vysoce aktivní. Dovoz cukru z ostatních zemí je zcela marginální.

Teritoriální rozdělení vývozu cukru z ČR v letech 1997/98 – 2003/04 v t

Země/Teritorium	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Evropská unie	11 706	8 757	21 103	10 961	12 236	4 118	2 420
% z celkového vývozu	15,1	25,7	37,7	9,2	11,5	7,8	5,4
z toho:							
Německo	1 577	1 023	3 574	6 363	4 963	223	224
Rakousko	3 231	2 771	14 206	1 262	4 495	2 056	1 093
Francie	250	0	0	0	1	0	
Španělsko	3 600	2 113	484	13	60	24	143
Itálie	2 140	2 845	2 529	2 880	2 280	1 749	945
ostatní země EU	908	3	310	443	437	66	15
CEFTA	6 951	14 990	4 990	17 465	41 225	20 398	26 810
% z celkového vývozu	8,9	44,0	8,9	14,7	38,8	38,6	59,8
z toho:							
Slovensko	2 676	5 152	1 614	1 814	6 994	5 962	11 800
Polsko	4 111	5 601	938	9 358	29 514	4 768	2 125
Maďarsko	35	3 086	186	2 578	2 338	3 198	11 815
Ostatní země	129	1 151	2 253	3 715	2 354	6 470**	1 070**
Rusko	11 279	218	45	6 898	5 300	0	0
% z celkového vývozu	14,5	0,6	0,1	5,8	5,0	0	0
Ost. země SNS	40 353	100	23 354	42 563	14 878	2 664	0
% z celkového vývozu	51,9	0,3	41,8	35,8	14,0	5,0	0
z toho:							
Uzbekistán	11 824		18 200	27 400	6 340	0	0
Ukrajina	505		4 002	100	6 112	64	0
Moldávie	520		1 140	12 750	1 000	2 600	0
Turkmenistán	1 384			1 200	0	0	0
Bělorusko	24 155			1 203	1 006	0	0
Ostatní země	7 083	9 914	6 429	40 997	32 621	25 699	15 631
% z celkového vývozu	9,6	29,4	11,5	34,5	30,7	48,6	34,8
z toho:							
Jugoslávie	30	48	2 898	14 556	9 980	5 599	0
Chorvatsko	126			14 145	10 424	6 606	2 299
Bosna	1 184	1 528	2 966	10 788	8 180	10 886	9 542
Slovinsko					1 614	2 008	2 736
Makedonie					1 000	600	1 054
Celkem bývalá SFRJ	1 340	1 576	5 864	39 489	31 198	25 723	15 631
Vývoz celkem	77 372	33 979	55 921	118 884	106 260	52 879	44 861

Pramen: Celní statistika,

Poznámka: * do 30. 4. 2004, ** Rumunsko

Po vstupu ČR do EU se bude zahraniční obchod s cukrem i výroby s obsahem cukru řídit v rámci předpisů ES o obchodu se třetími zeměmi, což mj. znamená, že dovoz i vývoz cukru nad stanovenou množství hranicí bude podléhat licencím. Obchod s cukrem se zeměmi EU se bude po vstupu do EU řídit rovněž pravidly EU, což mj. představuje sice bezcolní obchod, ale za ceny platné na vnitřním trhu EU.

Teritoriální rozdělení dovozu cukru do ČR v letech 1997/98 – 2003/04 v t

Země/Teritorium	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04*
Evropská unie	3 079	5 637	18 796	36 798	24 296	16 703	15 044
% z celk. dovozu	17,7	9,9	34,7	63,0	57,3	61,4	61,6
z toho:							
Německo	2 644	4 265	13 325	35 813	20 266	14 568	13 737
Rakousko	9	40	3 778	836	3 660	1 962	1 208
Francie	290 ¹⁾	1 098 ²⁾	1 555 ²⁾	0	5	0	0
ostatní země EU	136	234	138	149	369	172	99
CEFTA	12 014	46 921	21 393	19 797	13 963	9 968	9 191
% z celk. dovozu	69,1	82,5	39,5	33,9	33,0	36,6	37,7
z toho:							
Slovensko	11 943	10 289	3 783	2 789	3 606	2 536	2 549
Polsko	71	36 632	17 610	17 008	10 072	7 431	6 642
ostatní země	2 283	4 339	13 950	1 810	4 088	530	176
% z celk. dovozu	13,2	7,6	25,8	3,1	9,7	2,0	0,7
z toho :							
Litva			379	454		0	0
ČR			13 565	1 342	4 007	383	0
ČR celkem	17 376	56 897	54 137	58 405	42 367	27 199	24 411

Pramen: Celní statistika,

Poznámka: ¹⁾ Nizozemsko, ²⁾ Velká Británie

Zahraniční obchod výrobků s obsahem cukru

Bilance zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru vykazuje v roce 2003/04 v ČR za období 7 měsíců pasivní saldo v celkovém množství **23 420 t** cukru. Záporné saldo je u čtrnácti skupin položek z devatenácti celkem sledovaných skupin. Pokud srovnáme stejné období roku 2002/03, tak bylo celkové saldo jen o něco nižší (-22 675 t). S výjimkou roku 2001/02 má ČR na rozdíl od obchodu s cukrem již dlouhodobě výrazně negativní salda obchodní bilance s výrobky s obsahem cukru. Jednou z příčin je i skutečnost, že ČR neměla nikdy tak důslednou celní ochranu jako má např. EU, kde se výše cla u výrobků řídí mj. procentickým obsahem cukru u těchto výrobků.

U skupiny položek **1702** se v posledních letech dovoz do ČR soustřeďuje především na **glukózové sirupy** CN 1702 3099. V roce 2003/04 se za 7 měsíců dovezlo do ČR již **8 842 t** glukózových sirupů (v hodnotě cukru). Přitom tato komodita se z ČR téměř nevyváží. Dovoz izoglukózy především ze SR byl také významný (2 575 t), ale vzhledem k přijatému ochrannému opatření zůstal v regulovaných hranicích. Z ČR se prakticky vyváží pouze tekutý cukr CN 1702 9099 (3 286 t). Vývoz této komodity však oproti roku 2001/02 velmi výrazně poklesl o 35 194 t. Vývoz ostatních komodit je marginálního charakteru.

Cukrovinky bez kakaa skupiny položek **CN 1704**, jsou v roce 2003/04 jedinou skupinou s výrazně pozitivní bilancí v obchodu s výrobky s obsahem cukru. Saldo dosáhlo pozitivní hodnoty **3 154 t**. U této skupiny byl zaznamenán také nejvyšší vývoz vyjádřený v obsahu cukru, celkem **10 393 t**. U skupiny položek **CN 1806** se sice snížilo v roce 2003/04 oproti předchozím létům negativní saldo na celkovou úroveň -1 798 t cukru, ale vývoz těchto cukrovinek se nadále snižuje.

Salda zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru v letech 2001/02 až 2003/04 v t cukru

		2001/02	2002/03			2003/04**			
		Saldo	Dovoz	Koef.	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo
0402	mléko, smetana s cukrem	880	745	0,42	1 184	439	280	791	511
0403	mléč. výrobky s cukrem	- 2 656	3 467	0,11	723	- 2 744	2 169	453	- 1 716
0404	mléč. výrobky ostat.	0	0	0,25	44	44	0	74	74
0811	ovoce a ořechy mražené	- 1	55	0,20	0	- 55	29	0	29
1702	ost. přírod. cukry a substit.	- 1 490	29 253	1,0	1 591	- 27 662	15 722	3 365	- 12 357
1704	cukrovinky bez kakaa	11 264	10 761	0,60	17 858	7 097	7 239	10 393	3 154
1806	čokoláda, ost. kakaové výr.	-10 685	14 462	0,38	10 336	- 4126	6 854	8 652	- 1 798
1901	přípr. z mouky, směsi, těsta	- 5 452	7 117	0,35	1 411	- 5 707	4 329	960	- 3 369
1904	výr. z obilnin (pražení, atd)	- 339	757	0,10	279	- 479	532	191	- 341
1905	pekařské výrobky, pečivo	- 2 045	11 538	0,38	8 029	- 3 509	7 319	4 608	- 2 711
2006	ovoce, zelen. konzerv. cukr.	- 295	447	0,57	26	- 421	369	17	- 352
2007	džemy, protlaky s cukrem	- 497	1 741	0,54	854	- 887	1 589	570	- 1 019
2008	ovoce, ořechy, jin. uprav.	- 1 965	2 365	0,08	425	- 1 940	2 279	364	- 1 915
2009	ovoc. šťávy (i vinné mošty)	- 125	2 978	0,30	2 449	- 529	2 166	706	- 1 460
2101	esence, výtažky z kávy, čaje	- 322	497	0,20	629	132	530	568	38
2103	omáčky, přípr., kořen. směs	760	320	0,10	1 019	699	227	558	331
2105	zmrzlina, eskymo apod.	- 1 034	1 700	0,47	496	- 1 204	611	146	- 465
2106	sirupy a potravin. přípr. ost.	- 426	6 810	0,05	3 122	- 3 688	4 131	1 051	- 3 080
2202	miner. vody a sod. s cukr.	17 487	9 597	0,10	19 597	10 000	6 253	5 762	- 491
2205	vermut a desertní vína	- 68	0	0,05	0	0	0	0	0
2208	alkoh., destil. (pod 80% líh)	- 15	2 109	0,30	1 942	- 167	1 168	1 136	- 32
	Celkem	2 996	106 724	0,28*	72 009	- 34 715	63 787	40 367	- 23 420

Pramen: Celní statistika,

Poznámka: * koeficienty určují průměrný procentický obsah cukru, ** do 30. 4. 2004

Největší změnou ve vývoji salda výrobků s obsahem cukru byl v roce 2003/04 patrný u zahraničního obchodu v rámci skupiny položek **CN 2202** – minerální vody a sodovky s obsahem cukru. Minerální vody představovaly v předchozích letech v ČR velmi významnou vývozní komoditu a jejím prostřednictvím se vyváželo velké množství cukru, v roce 2002/03 např. téměř **20 tis. t cukru**. V roce 2003/04 však velmi výrazně poklesl vývoz až na úroveň **5 762 t** v hodnotě cukru.

Po vstupu ČR do EU se dá předpokládat, že nastanou změny ve vývoji obchodní bilance výrobků s obsahem cukru. Mohlo by dojít i k oživení vývozu do zemí EU, protože již nebude pro ČR platit předchozí vysoká celní ochrana na dovoz do těchto zemí.

Zahraněční obchod s řepnou melasou v t v letech 2001/2002 – 2003/2004*

2001/2002				2002/2003				2003/2004*			
Dovoz		Vývoz		Dovoz		Vývoz		Dovoz		Vývoz	
Polsko	23 273	Rakousko	25 398	Polsko	7 282	Rakousko	17 715	Slovensko	382	Německo	5 354
Slovensko	635	Německo	124	Slovensko	5 234	Německo	1 050				
Ostatní	1 048	Francie	11 292			Francie	2 651				
		Ostatní	4 016			Maďarsko	1 173				
Celkem	24 956	Celkem	40 830	Celkem	12 516	Celkem	22 579	Celkem	382	Celkem	5 354
Kč/t	2 535	Kč/t	2 970	Kč/t	2 151	Kč/t	2 206	Kč/t	1 850	Kč/t	2 203
Saldo (t)	15 874			Saldo	10 061			Saldo	4 972		

Pramen: Celní statistika,

Poznámka: * do 30. dubna